

Amerikan membalarının Berlinden aldıkları müheyyic haber

Hitlerle Mussolini dün iki karar verdiler

(1) - İtalya, lüzum görüldüğü takdirde Almanyanın yanında harbe girecek, (2) - Sovyet Rusya (Roma - Berlin) mihverine alınacak

Nasıl görüştüler?

Neşredilen resmî tebliğ ve mülâkatın akisleri

Roma 18 — Mussolini - Hitler mülâkatı hakkında aşağıdaki tebliğ neşredilmiştir:

Düce ve Führer bu sabah Brenner'de Düce'nin vagonunda iki buçuk saat süren samimi bir mülâkat yapmışlardır. Mülâkatta Kont Ciano ve Fon Ribentrop hazır bulunmuşlardır.

Nasıl konuşular?

Londra 18 (Hususi) — Bu sabah Brenner hududunda Mussolini ile Hitler arasında cereyan eden mülâkat, iki buçuk saat sürdükten sonra nihayete ermiş ve iki diktatör kendi hükümet merkezlerine avdet etmişlerdir.

Hitler, sabah saat 10.10 da beraberinde hariciye nazırı Fon Ribentrop olduğu halde hududdaki İtalyan Brenner kasabasına gelmiş ve Mussolini ile Kont Ciano tarafından karşılanmıştır.

İki diktatör, selâm resmini ifa eden İtalyan müfrezesini teftiş ettikten sonra, müzakerata başlamak üzere Mussolini'nin hususi vagonuna girmişlerdir.

Müzakerelerde, Fon Ribentrop ile Kont Ciano da hazır bulunmuşlardır. Müteakiben dört devlet adamı Mussolini'nin hususi vagonunu terkederek, vagon restoranda süratle yemek yemişlerdir.

Bu müddet zarfında Hitlerle Mussolininin maiyetinde bulunan İtalyan ve Alman hariciye erkânı da, aralarında Romadaki Alman büyük elçisi Fon Makenzen ve Berlindeki İtalyan büyük elçisi Attolico olduğu halde, ayrı bir vagonda görüşmelerde bulunmuşlardır.

Hitler ve Fon Ribentropu hâmil tren Brennerden hareket ettirdi esnada, Hitler vagonun penceresinden bir kere daha Mussolini'nin elini sıkmıştır.

Mülâkata aid tafsilât

Brenner 18 — Führerin hususi treni tam saat 10 u 10 geçte Brenner'e varmıştır. Gar Alman ve İtalyan bayrakları ile donatılmıştır.

Faşist milis üniforması giymiş olan Düce, Kont Ciano ile birlikte peronda bekliyordu. Askerî bir kıta ihtiram merasimi yapmış ve muzıkâ iki memleketin millî marşlarını (Devamı 8 inci sayfada)

Hitler, Mussolini ve Brenner'den bir manzara

Mülâkata aid ifşaat
Ribentrop Moskovaya giderek verilen kararları bildirecekmiş

Hitlerle Mussolini dün cenubu şarkî Avrupanın vaziyetini de görüşmüşler

Bir İtalyan devlet adamı Romanın harbe gireceği haberini hayretle karşıladı

Hitlerin treninde söylenen cümle: "Bu mülâkattan herhangi bir sürpriz beklemeyin!"

Newyork, 18 (Hususi) — Associated Press Berlinden bildiriyor: Alınan malûmata göre, bu sabahki mülâkatta Hitler ile Mussolini şu hususları kararlaştırmışlardır:

1 — İtalya, lüzum görüldüğü takdirde, Almanyanın yanı başında olarak Avrupa harbine iştirak edecektir.

2 — Moskova, (Roma - Berlin) mihverine alınacaktır.

İtalyanın bu husustaki muvafakati, yakında Moskovayı ziyaret edecek olan Ribentrop tarafından Molotofa bildirilecektir.

(Devamı 8 inci sayfada)

Harb ve biz

Avam Kamarasında sorulan sual: "Türkiye bir tecavüze uğrıyacak olursa nasıl yardım edeceğiz?"

İtalyan gazetelerinin harb karşısında Türkiye ve İtalyanın vaziyetleri hakkında yaptıkları neşriyat, İtalyan mahfellerine atfolunan mütalealar

Londra, 18 (A.A.) — «Royter»: Avam Kamarasında muhafazkâr meb'us Cary, muharebe esnasında Finlândiyanın tecavüze kurban giden ikinci memleket olduğunu kaydederek Türkiyenin tamamlığı tehdit edilir veya Türkiyenin kom-

şu bir memleketin imdadına koşması lüzumlu olursa Türkiyeye derhal askerî yardımda bulunulması için Fransa ile İngiltere arasında makul bir plân mevcud olup olmadığını sormuştur. (Devamı 8 inci sayfada)

Esrarlı bir cinayet

Ecelile öldüğü sanılan tatlıcının cinayete kurban gittiği anlaşıldı

Morg raporu meşhur tatlıcı Abdülkadirin boğazı sıkılmak suretile öldürüldüğünü ortaya koydu

Geçen Cumartesi günü Şehzadebağında 72-74 numaralı dükkânı işleten maruf tatlıcı 50 yaşlarında Şamlı Abdülkadirin dükkânı üstündeki odasında ölü olarak bulunduğunu yazmıştı.

Abdülkadirin ölümü ilk nazarda çok şüpheli görülmüş ve zabıtaca tahkikat derinleştirilmişti. Hâdisenin bir cinayet (Devamı 4 üncü sayfada)

Abdülkadir

Yeni tarihi romanımız BAYBARS

Musurda hüküm süren büyük bir Türk hükümdarının inanılmaz hareket, mücadele ve maceralarla dolu hayatı

Kuru tarih sayfaları değil, fakat tarih namına uydurulmuş yalanlar da değil!

Yarın başlıyoruz

Yerin altındaki İstanbul Edirnekapıdan Ayasofyaya gelen geniş yeraltı yolu

Şehrin sığınak yaptıracak parası yok, diyoruz; fakat onun altında mevcut yol ve mahzenleri niçin hatırlamıyoruz?

(Yazısını bugün 6 nci sayfada bulacaksınız)

Hergün

Küçük bir vesika

Yazan: Muhittin Birgen

Karaköyden rıhtıma müvazi olarak eski Şarab iskelesine doğru giden küçük ve dar bir sokak vardır ki İstanbulda son seneler içinde yapılmaya başlanan asfaltlı yollardan biri olmak üzere geçen sene inşa edildi. Eğer hatıranı aldanmıyorsa, hattâ bu yolun inşa edilip münakalâta açılması henüz bir sene dahi olmuş değildir.

Son günlerde bu yol üzerinden birkaç defa geçtim. İnşasının ikmalindenberi bu yol üzerinden geçen nakil vasıtasının sayısını bilmem amma, bu yolun gösterdiği manzara, onun üstünden birçok yılın gelip geçtiğine delâlet edecek derecede harabdir. Yağmur yağdığı zaman vıcık bir çamur, yol kurduğunda zaman da toz, toprak içine boğuluyor; yer yer çukurlar peyda olmuş, asfalt örtü hemen her tarafından kaybolmuş demir tekeleklilik yük arabalarının keskin dişleri altında ezilen ve ufalanmış taş ve kum zerrecikleri ile, yol, iki senedir tamir görmeyen bir vilâyet şosesine dönmüş.

Bu yoldan gelip geçtikçe düşündüm; düşündükçe de bir takım mülâhazalar zihnimde derin izler bıraktı. Bunları bu gün buraya kaydetmek istiyorum.

★

Dünyanın her tarafında yapılmış yollar, yol yapmış mühendisler ve nihayet yol yaparken takib edilmiş ve elân takib edilmekte olan bir takım fenni kaide'ler ve usuller vardır. Bütün bunların mevcudiyetlerine mukabil, olmanın bir şey vardır ki, medenî olduğuna iddia eden bir şehirde bu bahsettiğim tarzda bir yolun mevcudiyetidir. Dünyanın hiç bir yerinde böyle bir yol göze çarpmaması gösterir ki biz, yol meselelerinde dünyanın tanıdığı fenni ve onun tatbikatını kendimize maletmiş değiliz. Kendi kendisine hürmet eden herhangi bir yol mühendisi, bir yol inşasına kalktığı zaman, fennin artık standardlaşmış olan mukavemet hesaplarını yapar, muhtelif formüller gözden geçirir, yapılacak yolun göreceği hizmeti, üstünden geçecek sıklığın hesaplarını tetkik eder ve ona göre bir usul tatbik eder. Bu tarzda yapılan bir yolun üstünden sade insan, hayvan, araba, otomobil ve kamyon değil, sene'er ve seneler geçer, fakat, yol bu hale gelmez.

Ben bu yola baktıkça, kendi kendime kani oluyorum ki onun inşasına imza koymuş olan mühendis veya mühendisler heyeti, yani İstanbul belediyesinin fen dairesi, ya, bu standard bilgilere tamamen yabancı olarak çalışmış, yahud onlara karşı isyan bayrağını açmış voyahud da, kaideyi, fenni istihfaf ederek, sadece bu işi, dostların bizi işlerken görmesi için görmüştür. Eğer, bir hayli emekle ve para ile yapılmış bir yolun bu kadar kısa bir zamanda harab olmasını izaah edebilecek başka âmiller ve sebepler varsa bunu da bilmek enteresan olur.

Bu yolu yapmış ve yaptırmış olan mühendisler konuşsak bize muhtelif sebepler söyleyebilir; meselâ, İstanbulun yük arabalarına yol mu dayanır? derler. Fakat, bu onları kurtaramaz; eğer bu yol, yük arabasına dayanmayacak idise yük arabaları kalkmadan böyle bir yol neden yapıldı? Yahud, bu yoldan yük arabası geçirmemek kabil değil miydi? Meselâ, diyebilirler ki, yolun asfaltlı az düştü; yahud kullanılan taş ve kum mukavemet sızdı. Halbuki, inşaatın evvel her şeyin hesab edilmesi lâzım gelmez miydi? Avrupalılar bu gibi işlerde kullanacakları taş da, kumu da evvelâ tahlil ederler, onların mukavemet derecelerini ölçerler ve nihayet asfaltın kemmi ve keffi şartlarını da hesap ederler. Neden bizde de böyle yapılmadı?

Diyebilirler ki «biz bu yolu tecrübe için yaptık» hayır, dünyada tecrübe edilmiş olan şeyleri bir daha tecrübe etmeğe ihtiyac yoktur. Bugünkü teknik o kadar çok tecrübeden geçmiştir ki bu gibi işlerin henüz çıkarılmıyan eden bizler için yeni tecrübelerle girişmeğe cevaz yoktur.

Vesaire vesaire... Onlar, eserlerinin bugünkü hicab verici neticesini izaha yarımacak daha birçok şeyler söyleyebilirlerse de hepsinin cevabı vardır.

★

Her eser, kendi müessirinin vasıfları hakkında en güzel bir vesikadır. Bizde

Resimli Makale :

≡ Görünen hobbinlik ≡

Hobbinlik bir hastalık ise, hobbinliği göstermek mutlak bir cinnettir.

Resimden başka fotoğrafta bile çirkin hatları müphem bırakmak san'atkarlık eseridir.

SÖZ ARASINDA

Bir türlü ayaklarının Üzerine basamıyan Çocuk

Bu nur topu gibi çocuk pek büyük bir felâkete uğramıştır. Garib bir hastalığa tutulmuştu, bir türlü ayaklarının üstüne basamamaktadır. Doktorların hastalığın uzun bir tedavi ile geçeceğini, ancak bunun için de epeyce paranın lâzım olduğunu söylemeleri üzerine çocuğun boksör olan babası, sırf onu kurtarmak kaygısıyla yeniden boksa başlamıştır. Yapacağı bir seri maçtan alacağı paraları kızının tedavisine harcayacaktır.

herkesin gözü önünde yere serilmiş olarak duran bu vesikaya bakarak diyebiliriz ki bizim İstanbul belediyesinin fen heyeti, İstanbul şehrinin göbeğinde, iki yüz metrelik bir yolu, bugünkü fennin istediği şartlar dairesinde inşaya kadir değildir. Eğer, bu vesikadan başka türlü ve daha mülâyim bir netice çıkarmıya imkân varsa onu da memnuniyetle dilliyebiliriz. Maalesef, ona imkân görmediğimiz içindir ki bu ağır neticeyi kabule mecbur ve bundan da müteessir oluyoruz.

Belediye reisimiz Lütfi Kırdar İstanbul imar etmek işile uğraşıp duruyor. Fakat, ben de daima bu sütunlarda yazdım ki İstanbul imar etmezden evvel belediye makinemizi islah ve imar etmek lâzımdır. Belediye makinemiz bugünkü halde kaldıkça İstanbul imarı veremli bir hastanın yüzüne sürdüğü kırmızı renkle kendisini sıhhatte göstermeğe çabasına benziyecektir. Eğer, muhterem Lütfi Kırdar şu bahsettiğim esere baka-cak ve onun üzerinde biraz düşündükten sonra bunun neden böyle olduğunu esaslı bir tetkikden geçirecek olursa eminim ki, şehirden evvel şehir makinesinin imara muhtaç olduğu kanaatinde benimle birleşecektir.

Bu küçük vesika, bâyık manalarla doludur.

Muhittin Birgen

Hergün bir fikra Kocamı biliyorum

Çok hasis adam karısına bir çift iskarpin almıştı. Ertesi gün kadın iskarpinleri giyip bir arkadaşını ziyarete gitti. Arkadaşı iskarpinleri çok beğenmişti. Nereden aldığını, kaçta aldığını sordu, kadın:

- Bilmiyorum, diye cevap verdi, kocam aldı.
- Herhalde on liradan fazla para vermiştir.
- Zannetmem, beş liradan fazla etmez.
- Ne diyorsun, ayakkabının iyisini bilmiyorsun galiba...
- Olabilir amma, kocamı biliyorum da...

400 Kadın çalan zengin bir Hindli

Bir Hind efsanesi vardır. Bu efsaneye göre Krişna adında bir Hind ilâhi tam 16,107 evli kadın çalmıştır. Tarih tekerürden ibarettir derler.

Bu sefer gene Hindistanda bir hayli kadın çalmış bulunmaktadı. Fakat sir-kati ika eyliyen Hind ilâhi değil, zengin bir Hindlidir. Bu zengin Hindli kendisini Krişnanın sülâlesinden addeylemekte hiç bir mahzur görmemiştir.

Hindistanda ikamete eylemekte olduğu şehrin civarında bulunan korulukta büyük bir saray inşa ettirmiştir. Sarayın inşasından sonra One Mandi adında bir teşkilât kurmuştur. Kendisini elebaşı olarak ilân etmiş, yeğeni olan güzel bir Hind kızını başrahibe yapmıştır.

İşe başladıktan sonra yavaş yavaş genç evli kadınlar bu yeni tekkeye akın etmeğe başlamışlardır.

Kadınların sayısı birdenbire yirmiden dört yüze çıkmıştır.

Kadınların kocaları nihayet harekete geçmişler, şikâyete başlamışlar, iş mahkemeye intikal etmiştir. Fakat, hâkimlerin kararlarına rağmen kadınlar evlerine, kocalarına avdet eylemekten imtina etmişlerdir.

Kadınların yola gelmeyeceklerini anlıyan erkekler tekkeyi taşa tutmuşlar, taşlama keyfiyeti de boş çıkmış, Hindli erkeklerle, ancak Krişna gibi 16,107 kadını olduktan sonra sulh akteyleyeceğini bildirmişlerdir.

Berlin radyosunda Spikerlik yapan İngiliz kadını

Berlin radyosunda İngilizce konuşan kadınlarından biri eski British Broad Corporation (İngiliz radyosu) nun başmühendislerinden birinin karısı olduğu anlaşılmıştır. Kadın, İngilizce risale neşretmekte, radyoda konferanslar vermektedir.

İlk kocasından olan oğlu da, Bremen radyosunda İngilizce spikerliği yapmaktadır.

Fransada farelere karşı harb ilân edildi

Paristeki meşhur Pastör enstitüsü Fransada Majino hattında, bu hattın civarında tahliye edilen mintakalarda ırayı faaliyet eden ve mühim tahribat yapan farelere karşı harb ilân eylemiştir. Bu fareler şimdiye kadar görülmemiş cesamettedir. En küçüğü kedi kadardır. Bunları telef eylemek için istimal edilen mikrob onları yalnız öldürmekle kalmıyor, fareleri âdetâ mumlaştırıyor.

Son zamanlarda fareler gececeği siperlere hücum edip askerlerin kunduralarını parça parça etmişlerdir.

Paris civarında dahi fareler büyük tahribat yapmağa başlamışlardır. Zarar ayda beş buçuk milyon frank olarak tahmin edilmektedir.

Hit erin yakın ve samimî dostu olan İngiliz kıızı

Senelerce Hitlerin samimî dostluğunu yapmış o'An İngiliz kıızı Miss Unity Mitfordun İngiltereye avdetinden sonra, İskoçya sahilleri açıklarında Inch Kennett adındaki hali adaya yerleşmesi kararlaştırılmış Miss Unity bu adaya gitmek için hazırlanmağa başlamıştı. Halbuki son zamanlarda Alman tayyarelerinin bilhassa İskoçya sahillerine taarruz eylemeleri üzerine İngiltere harbiye nezareti bu adanın bulunduğu mintakayı da askeri mintaka olarak ilân eylemiş ve misin burada ikametini meneylemiştir. Bu yüzden Miss Unity arzu ettiği adada yerleşemeyecektir.

Sözün kısası

Kağının yeri Ancak mazdır

E. Ekrem Talu

Geçenlerde Adanada idim. Orada pek münevver, faal, apaydın kafalı, tam mânasile inkılâbı dostlarım vardır. Onların muhitinde vakit vakit heyecan tazelemeye giderim. Bir konferans bahanesile bundan üç hafta kadar evvel gene yolumu oraya düşürdüm.

Gece Halkevinden çıkmış, yorgun argın otele dönmüştüm. Otel değil a, söz misali! Nerede Mersindeki konfor, temizlik, rahatlık? Sabahleyin ne yüz yıkayacak bir akar su, ne günlerdenberi yağın yağmurun içeriye sindirdiği rutubeti giderecek bir teshin vasıtası, ne içecek bir bardak süt, ne temiz pâk, rabıtalı bir garson veya hizmetçi bulamadığım bu han azmanındaki odamda yorgun başıma çekip rahatsız bir uykuya vardım.

Kapakları kursun gibi ağırlaşan gözlerimin önünde Mersinin, şurlu bir belediyesinin kontrolü altındaki tertemiz, sempatik, Toros palâsının munis haveli dolaşa dolaşa, sabahın bilmem kaçında azıcık dalar gibi olmuşum...

Derken, sokakta bir ses. bir inilti.. bir bostan dolabı feryadı.. yeni doğmuş, sancılı bir çocuk vıyaklaması pencere lerime doğru yükseldi.

O saat tanıdım: Cadeden bir kağın geçiyordu...

Kağının ne demek olduğunu Atatürk gençliği pek bilmez. Ebedî Şef, bu nu onlara bildirmek, bunların acı çığlığını onlara duyurmak istememişti. Ve Ankara devlet merkezi olmak şerefini ihraz eder etmez. O nun ilk vasaflarından biri kağınlara taallük eylemişti. Çünkü, İstiklâl savaşında büyük yardımı dokunmasına rağmen, kağını iptidailiğin ve geriliğin sembollerinden biri idi.

Milletine daima ileri gitmeyi işaret eden Yüce Başkan, geriliği ifade eden herhangi bir şevin bekasını kabil mi idi ki teeviz etsin?!

O zamandanberi tarihin gayyasına gömüldü zannettiğimiz bu irtica arbasını işte ben Adanada hortlamış gör-düm.

Gördüm, ve o anda içimden bir şey kopmuş gibi oldum...

Havâlimde, kağın, kaba saba hevetile, feryad ederken, peşisıra bütün inkılâbı sürüklemeye çabalyormuş gibime geldi.

Ertesi sabah, o apaydın kafalı inkılâb çocuklarına koştum. sordum:

— Kağınını nasıl hortlattınız?

— Ekalliyete pek benziyen bir ekseriyetin kararıdır. dediler. Biz de müştekiyiz. Zira her şeyden kat'ı nazar, bu arabalar hergün şehre, dışarıdan binlerle okka çamur taşıyorlar.

Onlar da benim kadar heyecan du-vuyorlardı...

Kağın onlara Adananın fena günlerini hatırlatıyordu...

Biz ne o fena günleri, ne de kağın-ları istemiyoruz.

Gerilice, ne nam altında olursa olsun tahammül edemeyiz. Tahammül etmiyeceğimize and ictik biz!

E. Ekrem Talu

İzmir fuarına iştirak edecek devletler

İzmir 18 (A.A.) — 1940 enternasyonal İzmir fuarına İtalan, Yunanistan ve Romanya hükümetlerinin de iştirak edecekleri haber alınmıştır.

TAKVİM

MART		ARABİ ANNA	
Kümü 1366	19	Arabi anno	1869
Mart 6	Resmî 1940	Kas. 183	
SALI			
GÜNEŞ		İMSAÇ	
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
6 06	15 46	4 26	
11 46		10 18	
Öğle			
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
12 22	15 46	18 20	19 50
6 02	9 26	12	1 31

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Ticaretle iştigal eden bir arkadaşımız anlattı:

— Elimde stok mal vardı, bu mala ihtiyacı olan bir fabrikaya teklif ettim, kilosuna da 50 kuruş istedim.

«Gönder de görelim» dediler. Yol'adım. Ustabasıya göstermişler. O da muayene etmiş, matluba muvafık bulmuş, özür dilediler.

Takriben bir hafta sonra bir komisyoncu geldi. Bu mahmühüm bir kısmını benden 50 kuruşa aldı. Bilâhare öğrendim ki, o fabrikaya 65 kuruşa satmış, bu miktarın 5 kuruşunu ustabaşıya vermiş, 10 kuruşunu da kendi cebine indirmiş.

Hâdisе doğrudur, bugünlerde olmuştur, fakat sen:

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

TELGRAF HABERLERİ

Fransız kabinesinden başka İngiliz kabinesinde de değişiklik bekleniyor

Bazı muhalefet liderleri Nazır olarak kabineye alınacaklar

Nevyork 18 (Hususi) — Associated Press muhabiri Londradan bildiriyor. Fransız kabinesinden maada, yakında İngiliz kabinesinde de bazı değişiklikler yapılması derpış edilmektedir.

Hava nazırı Sir Kingsliviud, işe nazırı Leisli Bergin ve devlet nazırı Lord Henky'nin kabineden çekilecekleri ve muhalefet liderlerinden Atli ile Arçibald Sinkler'in kabineye alınacakları söylenmektedir.

Meclis dün yeniden içtimalarına başladı

Ankara 18 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün içtimalarına başlamış ve ilk celsesini Şemsettin Günaltayın ri-yasetinde akdetmiştir.

Celsenin açılmasını müteakab, milli koruma kanununun tatbikına başlanmış bulunduğunu bildiren Başve-kâlet tezkeresiyle Aydın meb'usu Mümtaz Kaynak ve Zonguldak meb'usu Hüsamettin Okan'ın vefat ettiklerini bildiren tezkereler okunmuş ve hatıra larını tazizen 2 dakika ayakta sükût edilmiştir.

Erzincan ve havalisindeki zelzele münasebetile Fransa ayan meclisinde cereyan eden müzakereye aid zabıtın gönderildiğine dair Hariciye Vekâleti tezkeresiyle mezkûr zabıt sürekli alkışlar arasında okunduktan sonra ruznamedeki diğer maddelere geçilmiştir.

Büyük Millet Meclisi Riyaseticüm-hur ve Divanı Muhâşebat 1938 mali yılı kat'i hesab cetvellerine aid Meclis

Millî Şef Mecliste

Ankara 18 (Hususi muhabiri - mizden, telefonla) — Cümhurreisi İsmet İnönü bugün öğleden sonra Büyük Millet Meclisini teşrif buyurmuşlardır. Millî Şef Dâhiliye Encümeni salonunda bir müddet kalarak meb'uslarla görüşmüşlerdir.

hesabları tetkik encümeni mazbatasına ittila peyda etmiş, çay kanunu lâ-yihasının müzakeresini Çarşamba günkü toplantıya takat ederek içtimana nihayet vermiştir.

Ankara 18 (A.A.) — B. M. Meclis-inin bugünkü toplantısında Muğla meb'usluğuna intihab edilen emekli General İzzettin Çalışlar and içmiş ve al-kışlarla karşılanmıştır.

Almanyanın Rumenlere karşı yeni bir siyasi ve ekonomik taarruzu

Bükreş 18 (A.A.) — Doktor Clodius'un bugün Bükreşe muvasalatı sa-lâhiyettar ekonomik mahfellerde yeni bir siyasi ve ekonomik taarruz şekline telâkki edilmektedir. Geçen Kâ-nun-evvelde Almanya - Romanya protokolü imza edildiği zaman doktor Clodius Romanyanın, Almanya ile imzaladığı mukaveleleri sadıkane tatbik ettiği takdirde Almanya ve Rusyadan korkacak hiç bir şeyi kalmıyacağını Romanya hükümet adamlarına temin etmişti. Bu yeni teminata bağlı yeni Alman teklifleri ne olursa olsun Romanyalılar o teklifleri metanetle beklemektedirler.

İcra Vekilleri Heyeti toplandı

Ankara, 18 (A.A.) — İcra Vekilleri Heyeti bugün saat 15.30 da Başve-kâlette Başvekil Doktor Refik Saydamın ri-yasetinde toplanmış ve 18.15 e kadar müzakerede bulunmuştur.

Tuna yükseliyor, Macar ovaları sular altında

Budapeşte 18 (A.A.) — Tuna tehli-keli bir vaziyette su seviyesini yük-seltmektedir. Dün gece Tuna suları 3 metre kadar yükselmiş ve bazı so-kakları su basmıştır. Sular, büyük buz parçaları sürüklemektedir. Macaris-tan ovasını, Tunanın diğer ayakları da kabardığından, su basmış ve Budapeşte - Zagreb demiryolu münakalâtı durmuştur.

İmlâ ve sarf meselesi

Ustad Halid Ziya Uşaklıgil'in 7 nci ve son makalesi bugün 6 nci sayfamızdadır

Amerika Hariciye Nazırı "Vels tavassut etmiyor, sadece malûmat topluyor," dedi

Nevyork 18 (Hususi) — Bugün Va-singtonda beyanatta bulunan hariciye na-zırı Hull, müsteşar Sumner Wells'in mu-harib devletler arasında tavassut etti-ğine dair bazı kaynaklardan verilen ha-berleri kat'iyetle tekbiz etmiştir.

Hull, Wells'in münhasıran malûmat toplamağa memur edildiğini ve kendisi-nin de bu vazifeye sadık kalmış oldu-ğunu söylemiştir.

Roma 18 (A.A.) — Sumner Wells bu sabah saat 10 da refakatinde Myron Taylor olduğu halde Papa tarafından kabul edilmiştir. Mülakat bir saat sürmüştür. Wells büyük merasimle karşılanmıştır. Wells bundan sonra kardinal Maglione ile de yarım saat kadar görüşmüştür.

Bitaraf memleketler topraklarında uçan Alman tayyareleri

Bern 18 — İsviçre topraklarının üzerinden iki kere Alman oldukları zannedilen tayyareler uçmuştur.

Saat 10.56 da bir tayyare hudud ü-zerinde Bale mntakasında daha son-ra Delemont'da görülmüştür. Tayya-re bundan sonra Belçika toprakların-dan çıkarak şark istikametinde uzaklaş-mıştır.

Saat 11.40 da ikinci bir tayyare Zü-rih civarında Dubendorf üzerinde gö-rülmüştür.

Her iki tayyareye karşı hava dafi bataryaları faaliyete geçmiş ve avcı tayyareleri meçhul tayyareleri takip etmiştir.

Londra 18 (A.A.) — Holânda topraklarına inmek mecburiyetinde ka-lan bir Alman tayyaresinin 4 kişilik mürettebatı bu sabah bir çiftlikte bu-lunarak tevkif edilmiştir.

Oslo 18 (A.A.) — Norveç amirallik makamından bildirildiğine göre hüvi-vetleri meçhul iki tayyare 17 Martta Bergen üzerinde pek yüksekte uç-muşlardır. Tayyareler Bergen kalesi bataryalarının ateşi altına alındıktan sonra garb istikametinde gözden kay-bolmuşlardır.

Rumen Hariciye Nazırının beyanâtı

Bükreş 18 (Hususi) — Hariciye na-zırı Gafenko, ayan meclisinde beyanat-ta bulunarak, hükümetin harici siya-setini izah etmiş ve Romanyanın kat'i bitaraflığını muhafazaya devam ed-eceğini söyledikten sonra, memleketinin Balkan Antantına bağlılığını ehemmi-yetle kaydeylemiştir.

Macar Başvekili İtalyaya gidiyor

Roma, 18 (Hususi) — Macar Baş-vekili Kont Teleki, beraberinde zev-cesi ve kızı olduğu halde, 8-10 gün ka-dar kalmak üzere bu hafta İtalyaya ge-lecektir.

Macar başvekilinin bu seyahati ta-mamen hususi mahiyette olmakla be-raber, kendisinin Mussolini ve Kont Ciano ile görüşmesi ihtimal haricinde değildir.

Macar hariciyesi erkânından bazı zevat da, Kont Telekinin refakatinde bulunacaklardır.

Ankarada kar

Ankara 18 (Hususi) — Bugün bü-tün gün bir bahar havası; hüküm sü-rerken gece yarısına doğru kar yağ-mağa başlamıştır. Sabaha karşı An-kara bembeyazdı.

Vergi kanunlarında yapılacak tadilâta aid projeler

Ankara, 18 (Hususi) — Maliye Ve-kâleti vergi kanunlarında yapılması mukarrer değişikliklere dair olan projeleri hazırlamıştır. Bu projeler bugünkü Heyeti Vekilede görüşül-müştür. Yarın Meclise takdimi kuv-vetle muhtemeldir.

Maliye eski müteakid, dul ve ye-tim maaşlarına yapılacak zamma da-ir lâihayı da hazırlamağa başlamış-tır.

Rusyanın İsveçten ve Norveçten de taleplerde bulunması bekleniyor

Londra 18 (A.A.) — Avrupanın u-zak şimalinde diplomasi faaliyeti art-maktadır. Stokholm'a iki Alman şah-siyeti gelmiştir. Almanyanın şimal memleketleri için selâmetin Alman hi-mayesinde olduğuna bu memleketleri iknaa çalıştığı söylenmektedir. Fakat İskandinavlar, lisanihal ile: «Allah bi-zi dost şerrinden esirgesin» der gibi-dirler. Sovyetlerin metalib dermeyan etmelerine mukabil Almanya musliha-ne hulûl yolu tutmaktadır. Moskova sulh muahedesinin, Finlandiya şimalinde bir demiryolu inşasma taallûk eden maddesi, İsveçi kuşkulandırmak tadır.

Afton Bladet gazetesinin Moskova muhabiri Sovyetlerin İsveç garb sa-hilinde bir hava limanı tesisini iste-diklerine dair dolaşan rivayetlerden bahsetmektedir. Bu muhabir, Sovyet-lerin, Norveçten de aynı talebde bu-lunacaklarını zannediyor. Daha başka siyasi değişiklikler bekleniyor ve şim-di Stokholm'da umumî kanaat başve-kil Ryti ile Paasikivi'nin, vaziyeti çok vahim gördükleri merkezindedir.

Bir İtalyan gemisi Alman maynine çarparak battı

Londra 18 (Hususi) — Takriben 5000 tonluk «Tima Prima» İtalyan gemisi, bu-gün İngilterenin cenubu şarkî sahilleri açığında bir Alman maynine çarparak ikiye bölünmüş ve batmıştır.

Geminin mürettebatından bir kişi boğulmuş ve 7 kişi yaralanmıştır.

Daladye Fransız Cümhurreisi ile bir saatlik bir görüşme yaptı

Paris 18 — Başvekil Daladye bu sabah bir saatten fazla Löbrün ile gö-rüşmüştür. Bu görüşmenin, yakında kabinede yapılacağı söylenen tadilât-la alakadar olduğu anlaşılmaktadır.

Bir İngiliz şilebi bir aydanberi kayıp

Londra 18 (A.A.) — 5225 tonluk «Tiherten» isimindeki İngiliz şilebinden 1 aydanberi haber alınmamıştır. Vapurun battığı zannedilmekte-dir.

Sabahtan Sabaha

Siyaset ALEMİNDE

● Siyasi kaynaşmaların artmalarındaki mânalar

Yazan: Selim Ragıp Emeç

Büyük vakaları doğurabilecek siyasi hâ-diselerin sıklaşması anlıyoruz ki yakın bir âtide bir şeyler olacak? Fakat ne?

Amerika Cümhurreisini temsilen Avrupa-ya gelen Mister Sumner Wells'in seyahatle çok yakından alakalı görünen bu hâdiseler-den bir tanesi muhtelif memleketlerin mer-kezleri arasındaki temaslardır. Sonra, buna, hiç beklenmiyen bir anda Hitlerle Mussolini arasında vukubulan mülakatı da ilâve ede-biliriz. Bunların delâlet ettikleri mâna çok geniş ve mühimdir. Bu sebebledir ki siyasi hâdiselerin sıklaşmasına işaret ederken bun-lardan bir takım büyük vakıaların doğa-bleceğini umduğumuzu, ancak bu maksadla kaydetmiş oluyoruz. Evvelâ İngiltere ve Fransada göze çarpan şey, bu memleketler, de bir askeri taarruza hazırlanmışlarını işrab eder emâ-elerdir. İstisnâleri bırakıp fiilî -yata geçmek ve başlanılan şeyi azimle ta-kib etmek için İngilterenin bugünkü kabine bazı tadilât yapması ihtimali seziliyor gibidir. Meselâ geçen harbdeki Loyd Corc ka-binesine benzer bir kabine. Bununla mem-leketin mukadderatı daha iyi idare edilebi-leceği sanıldığı gibi hareketin biran evvel başlanılmasına da böylece muvaffakiyet ei-vereceği ümidleri fazladır. Aynı tedbire Fran-sada da başvurulacağını gösteren delillerle gene karşı karşıyayız. Bundan, şimdiye ka-dar yapılan bazı iddialar hilâfına olarak, bu cepheye bir İngiliz - Fransız taarruzunun inkişaf edebileceği manasını çıkarmak beki-hatalı birşey olmaz. Bu hazırlıkları ve isti-call, Mister Sumner Wells'in seyahatle şu noktadan alakadar görülebilir ki bu zat bu-günlerle Amerikaya hareketinden evvel Mussolini vastasıle Hitlerden, sulh şartla-rı hakkında son sözü öğrenmek istemiştir. İki devlet reisinin, İtalya hududunda dün yaptıkları mülakatı ancak böyle mühim bir mesele ile alakadar görülebilmek mümkin-dür. Garbde müşahede edilen bütün bu ha-zırlıkları da bir sulh taarruzuna tekaddüm edecek bir talih denemesi olarak kabul et-mek muvafık olur. Bugüne kadar Almanya-nın bu cepheye hareket etmediğini gören müttefikler, şimdî bir takım kuvvetli âmîl lerin ortaya atılmasıyla yapılabilecek bir sulh taarruzundan haklı olarak kuşkuluyorlar. Bundan dolayı da askeri vaziyeti söyle bir iskanîl etmekte fayda görmüş olabilirler. Neticesi muvaffak çıkarsa febiha, değılse yapılacak sulh taarruzunun ihdas edilece-ği vaziyeti gözden geçirmek her zaman için kendilerince mümkündür. Hâdisatın seyir ve inkişafından doğması beklenilebilecek o-lan şeyler şimdilik bunlardır. Neticeleri hak kında bir fikir edinmek ise, uzun zamana mütevakıf değildir. Bir kısmı için bir kaç hafta, diğer kısmı için de bir, bir buçuk ay beklemek kâfi gelebilecektir.

Selim Ragıp Emeç

Tataresko, hukukumuzda riayet esası dahilinde sulh istiyoruz, diyor

Bükreş 18 (A.A.) — Başvekil Tata-resko, dün akşam radyo ile memlekete hitâben söylediği bir nutukta demiştir ki:

«— Milletimiz, sulh istiyor. Sulh meselesi bütün düşüncelerin fevkinde-dir. Hukukumuzda riayet esası dahilinde sulh istiyoruz. Zamanla kaybolmuş haklara müstenid irademizle bü-tün esaret zincirlerini kırarak milli it-tihadı vücade getirdik. Bugün Rumen toprağımıza sahib bulunuyoruz ve o-nun müdafaası için en yüksek vazife-mizi ifaya her an hazırız.»

Faydalı yasaklar

İstanbul belediyesi daimi encümeni tühim ve terbiyevi bir vazife deruhde et-miştir. Maarif Vekâleti talim ve terbiye heyeti nasıl pedagoji metodları ile uğra-şıyorsa İstanbul belediye encümeni de halkın sokak terbiyesi ile mücadele halin-de-dir. Hazırladığı seyrüsefer talimatnamesinin her maddesi şehir halkının bir zayıf ve eksik tarafını tamir edecektir.

Müzakere edilen talimatname maddelerinden bir kısmı son şeklini bulmuştur. Bu maddelere göre meselâ caddelerde iki kişiden fazla ahabın kolkola girmeleri yasaktır. Görünüşte bu da (Madde) olarak yazılmaya değer mi gibi düşünülebilir, Tereddüde lüzum yok. Tam yerinde bir (Madde)dir. Çünkü eski fes ve kandilli temenna devrinden kalmış fena adetlerimizden biri de budur. Yan kaldırımda durup konuşmak, kolkola girip yürümek, kaldırımın herkese aid ve ancak serbest yürümeğe ayrılmış bir geçid olduğunu öğrenmek lazımdır.

Sonra şemsiyeyi veyahud bastonu koluna çaprazlama koyup durmak ve yür-mek yasaktır. Gerçi kendini bilen, sokak terbiyesini belliyen insan bunu yapmaz, Fakat yapanlar o kadar çok ki bu çirkin hareketi menefek için bir (Madde) koymak mecburiyeti vardır. Yan kaldırımın yayaya, ana yolun nakil vasıtalarına aid olduğuna şehir halkına ceza ile, rica ile, telkin ile anlatmak lazımdır.

Cadde ortasından sallana sallana giderken klâkson çalarak yoldan kaçmasını isteyen şoföre nobran nobran bakıp ağız bozanları, yan kaldırımlarda kümele-nip yolu tıkayanları başka ne suretle islah edebiliriz? Yülcara rica ettik olmadı. Biraz da belediyenin yasakları faaliyete geçsin!

Buhsan Cahid

Şehir Haberleri

Ekmekçilik mütehasısı sıhhi ekmek yapılmamasının sebeplerini anlatıyor

Mütehasıs, herşeyden evvel ekmek yapıcılarının mesleki bilgilerinin artırılması ve iptidaî bir halde bulunan fırınların ıslahı lâzım geldiğini ileri sürüyor

Fırıncılar, şehrimizde sıhhi ekmek yapacak ekmek yapıcısı mevcut olmadığını iddia etmektedirler. Ekmek yapıcılar ise fırınların iddialarını yersiz bulmakta, ne görüyorlarsa onu tatbik etmekle mükellef bulduklarını ileri sürmektedirler. Bu hususta ekmekçilik mütehasısı Esad İren şunları söylemektedir:

«Ekmek yapıcılarını teşkilâtı yıllardanberi hiçbir değişiklik yapılmayan ve eski tarzda ekmek yapanlardan mürekkep bir cemiyettir. Halbuki cemiyetten maksad, ameleye yardım ve onların müşküllerini halletmek, mesleki bilgilerini yükseltmek, onları refaha erdirmektir. Amele teşkilâtsızdır. Bunları ıslah etmek için Avrupadan mütehasıs getirmeli, derhal faaliyete geçmelidir. Elimizde mevcut olan ekmek yapıcı amelesinin bir çoğu cahildir. Bunlar, memleketlerinden kalkıp İstanbula ge-

lirler. Hiçbir iş bulamadıkları için ekmek yapıcı olurlar. Fırınlarda günde 18-20 saat çalışır. Gayri muntazam uykuya idman yapmağa başlarlar. Gürbüz vücudları sayesinde tahammül ederler, dayanırlar. Fakat yavaş yavaş benizleri sararmağa başlar. İptidaî fırınlarda çalışsa, çalışa harab olurlar. Böyle sıkıntıya tahammül edebilmek için uzun müddet iş bulamamak lâzımdır. Ekmek yapıcı amelesinin bir müddet sonra hamallığı tercih ettikleri de görülmüştür.

Eğer bu san'atta bir tekâmül bekliyorsak bu vatandaşlarımızla meşgul olmalıyız. Onları içtimai ve teknik bilgilerle tehzil etmeliyiz. Elde mevcut ameleyle mesleki bilgi verdikten sonra ancak yavaş yavaş amelenin refahı temin edilebilir. Bu suretle günün ekmek dedikoduları biter, fenni ekmekçilik kendiliğinden meydana çıkar.»

Dün 6 otomobil hasara uğradı bir kadın yaralandı

Dün şehrimizin muhtelif yerlerinde vukua gelen müsademeler neticesinde altı otomobil ehemmiyetli surette hasara uğramış, bu arada bir de kadın yaralanmıştır.

Horhor caddesinde geçmekte olan şoför Nesimin idaresindeki 2421 sayılı otomobil, aksi istikametten gelen şoför Kâmilin kullandığı 2507 numaralı taksi ile çarpışmıştır.

Bu müsademede her iki otomobil de ehemmiyetli surette hasara uğramışlardır.

İkinci çarpışma, Galatadaki dörtüyl ağzında vukua gelmiştir. Galatada Şair Ziya caddesinde oturan şoför Ahmedin idaresindeki 2298 sayılı otomobil, Karaköy kavşından geçerken, karşından gelmekte olan 1088 sayılı şoför Yasefin kullandığı otomobile müsademe etmiştir.

Çarpışma ani ve şiddetli olduğundan otomobillerin ön kısımları hurdahaş olmuştur.

Üçüncü müsademe de Sirkeciye Beşdiye caddesinde vukubulmuştur. Şoför Muzafferin idaresindeki 1951 sayılı taksi içinde Muzaffer adında bir de kadın yolcu olduğu halde Sirkeciyen geçerken, aksi istikametten gelen 1570 numaralı taksi ile çarpışmıştır.

Müsademe esnasında otomobile bulunan Muzaffer adındaki kadın yaralanmış, her iki araba da ehemmiyetli surette hasara uğramıştır.

Yaralı kadın tedavi altına alınmış, kaza etrafında tahkikata başlanmıştır.

Kültür İş'eri:

Maarif Vekâleti müfettişleri teftişlerini bitirdiler

Maarif Vekâleti umumî müfettişleri muntakalarındaki teftişleri bitirmiş, Ankara'ya dönmüşlerdir. Müfettişler, şehrimizdeki tedrisattan memnundur. Kadıköy üçüncü orta mektebi müdürü ile Beşiktaş orta mektebi müdürlerine takdirname verilmiş, kız lisesi müdürü Sabri, Cumhuriyet kız orta mektebi müdürü Caffer, Kabataş lisesi müdürü Nuri, Fatih kız orta mektebi müdürü Şefik birer teşekkür almış, ayrıca iki orta mekteb müdürü ihtarla cezalandırılmış, bir orta mekteb müdüründen müdürlük geri alınmıştır.

Satılık köşk arıyorum

Deniz kenarında veya denize çok yakın bir yerde geniş bahçeli bir köşk arıyorum. Yeşilköyde, Adalarda, Boğazda veya Anadolu sahilinde olabilir. Mümkünse fotoğrafla birlikte tafsilât, fiat Son Postada «Makbule» adresine bildirilmelidir.

Holânda ile yeni bir ticaret anlaşması akdedilecek

Memleketimizle Holânda arasında mevcut takas ve tediye anlaşmasının müddeti bitmiş olduğundan yeni ticarî şartlara uygun anlaşma müzakerelerine yakında Laheyde başlanacaktır.

Lahey elçimizin reisliğinde yapılacak müzakerelere dün Ankaradan gelen Ticaret Vekâleti deyin dairesi reis muavinini Ahmed Cemil Conk ve Merkez Bankası müdürlerinden İsmet Akkoyunlu da iştirak edeceklerdir.

Memleketimizden iki buçuk milyon liralık tütün, kuru üzüm, fındık, arpa, çavdar, palamut, barsak kepek ve küspe almakta olan Holânda ve müstemlekelere bilhassa lüzumlu istihlak maddeleri ve sınaî mamulât ithal edilmekte, bu meyanda mühim miktarda mamul deri, fenni alat ve kalay alınmakta olduğundan yeni anlaşmanın ithal maddelerinin darlığını izale bakımından da faydalı olacağı muhtakkak görülmektedir.

Son zamanlarda Holânda hayvanî gıda maddeleri artmış ve Holânda memleketimizden mühim miktarda küspe ve kepek talebinde bulunmuşlardır.

KOMEDİ FRANSEZ TİYATROSU İSTANBULDA

Evvelce de yazdığımız veçhile, Komedi Fransız Tiyatrosu İstanbulda Tepebaşı Şehir Tiyatrosunda üç resmî suare ve iki matine olarak beş temsil verecektir.

Elyevm Komedi Fransız şeriklerinden bulunmayan bazı artistler, kendi hesablarına ve Fransa haricinde temsiller vermeğe davet olunabilirler. Fakat bunların Komedi Fransız şirketiyle hiç bir münasebet ve alakaları yoktur.

Bu kere şehrimize gelecek olan ve umumî müdürleri idaresinde bulunan trupunun mühim bir kısmını teşkil eden heyeti temsil, bizzat Komedi Fransız İstanbulda temsil edecektir.

Bu heyet bütün kadro ve malzemesini, dekor, kostüm ve mobilyalarını da beraberinde getirecektir. Bu da, meşhur Molyer müessesesinin üç asırdanberi bütün dünyaya yaydığı cihanşümül şöhret ve muvaffakiyetinin yüksek bir ifadesi olacak ve şehrimiz için mükemmel ve artistik bir hâdise teşkil edecektir.

Hâmiş: Biletler, 20 Marttan itibaren de, 21, 22 MART CUMADAN İTİBAREN Şehir Tiyatrosu gişelerinde satılmağa başlanacaktır.

Muzaffer Gülerin konseri

Atatürk musiki muvaffak olan genç sanatkar Muzaffer Güler, bu akşam Azak sinemasında bir konser verecektir. San'atkar, konserde müntahab yeni şarkılar ve memleket havaları söyleyecektir.

Fırtına yüzünden deniz seferlerinin intizamı bozuldu

Akdeniz, Karadeniz, Ege ve Marmara denizlerinde fırtına şiddetle devam etmektedir. Fırtına yüzünden vapur seferleri intizamını kaybetmiştir.

Pazar günü Karadenizden İmanımıza gelmesi beklenen Denizyolları İdaresinin Dumlubınar vapuru fırtına yüzünden gelememiştir. Evvelki gün Karadenize kalkması icab eden Güneysu vapuru da havanın bozukluğu yüzünden yüklerini boşaltıp yeni yük alamadığı için dün akşama kadar hareket edememiştir.

Diğer taraftan Trabzon dönüş seferini yapan Tarı vapuru bugün gelecek iken Denizyolları İdaresinden telsizle aldığı bir emirle Giresun, Fatsa, Ünye iskelelerine uğramadan dün şehrimize gelmiştir.

Fırtına yüzünden 10 gün evvel Bozcaadanın Marmara burnunda karaya oturmuş olan Bulgar bandıralı Çar Ferdinand vapuru hâlâ kurtarılamamıştır. Vapur tam yolla baştan kara ettiği ve pervanesine kadar karaya oturduğu için kurtarma ameliyesini yapmakta olan Alemdar tahliye gemisi ancak vapuru iki metre kadar denize çekebilmiştir. Havalanın fena oluşu da kurtarma işini güçleştirmektedir.

Üsküdar ve Kadıköy tramvayları yolcuları arttı

Üsküdar, Kadıköy ve havalisi tramvay şirketi hissedarları dün saat on altı buçukta evvelâ âdi, bilâhare fevkalâde toplantılarını yapmışlardır.

Faaliyet raporu okunmuş, tasvib edilmiş, idare meclisi ibra olunmuştur.

Kanunî müddeti biten idare meclisi azalıklarına Niyazi Yücel, Necati Yalım, Feridun Manyası seçilmiş, mürakib Ziya vazifesinde ipka edilmiştir.

Şirketin 1938 senesine nazaran 1939 senesinde varidat fazlası 67,328 liradan ibarettir. 1938 senesine nazaran 1939 da sivil yolcu fazlalığı 221,997, aktarma yolcu fazlalığı 62,139, talebe yolcu fazlalığı 309,404, asker ve sübay yolcu fazlalığı 29,324, aylık karne yolcusu fazlalığı 48,048, kombine kartı yolcu fazlalığı 19,188, kombine bilet yolcusu fazlalığı 24,464 den ibaret bulunmaktadı.

38 senesinde Üsküdar, Kadıköy ve havalisi tramvaylarında 7,294,390 yolcu taşınmasına mukabil 39 senesinde 8,008,965 yolcu taşınmıştır. Aradaki fazlalık 714,565 yolcudur.

Mahkemelerde

Son günlerin en esrarlı cinayeti

Ecelile öldüğü sanılan tatlıcının cinayete kurban gittiği anlaşıldı

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

olması ihtimali galib ve bu zannı takviye eden birçok sebepler de vardı. Fakat, cesedi muayene eden doktor ölümün nezfi dimagiden ileri geldiğini tesbit etmiş ve tahkikat ta böylece kapanmıştı. Ancak, cesed her ihtimale karşı morga kaldırılmış ve dün morg müdürlüğünün hâdise efrasında verdiği rapor, meselenin mahiyetini bir anda değiştirmiş ve adliye son günlerin en esrarengiz cinayeti karşısında bırakmıştır.

★

Bu esrarlı vak'anın tafsilâtını yeni baştan ve dün yapılan tahkikatın varlığı neticelere göre yazıyoruz:

Geçen Cumartesi günü dükkâna çalışmaya gelen tatlıcının çırakları Havva ve İbrahim ustalarını görememişler, şüpheye düşmüşlerdir. Nihayet yukarı kata çıkararak, yatak odasına girmişler ve birdenbire şu vaziyette karşılaşmışlardır: Abdülkadir, yatağında hareketsiz yatıyor, odanın içi darmadağın bir halde, masanın üzerinde içki şişeleri ve meze artıkları var. Sobanın üstünde Abdülkadirin sureti mahsusada yaptırıldığı yarısı yenmiş bir tepsi tel kadayıfı duruyor.

Çıraklar, ustalarının öldüğünü anlayınca, hâdiseden derhal zabıtayı haberdar etmişlerdir. Cesedi muayene eden doktor cesede harici bir tesire delâlet edecek hiçbir emare ve tezahür göremekle beraber, ölümü izah edecek bir sebep de bulamamıştır. Fakat odanın vaziyeti ve tatlıcının her gece kapısını içeriden kilitlediği halde, anahtarın kapının dış tarafında ve kilitlenmemiş bir halde bulunması şüphe uyandırmıştır.

Nihayet doktor ölümün dimağı nezif neticesi olduğunu tesbit etmiş, fakat bir defa da morga kaldırılmasını faydalı bulmuştur.

Filhakika, morgda yapılan otopsi meselenin içyüzünü tamamen değiştirmiştir. Dün müddeiumumiliğe tevdi edilen tıbbî adli raporunda, Abdülkadirin boğazı sıkılmak ve ense kemiği kırılmak suretile öldürüldüğü bildirilmiştir.

Bu rapor üzerine müddeiumumilik işe ehemmiyet vermiş ve tahkikata müddeiumumî muavinlerinden Fethi Seza ile Reşad Saka el koymuşlardır. Abdülkadirin

rin yaşayış tarzı bazı şüpheleri davet etmektedir. Fakat cinayetin faili dün geç vakte kadar yapılan tahkikatı rağmen anlaşılammıştır.

Müddeiumumilik tatlıcının çıraklarını, askerde olduğu cihetle babasile birlikte oturmıyan oğlu Suphiyi isticvab etmekte, geceleri odasına gidip gelen dostlarını araştırmak, cinayetin esrarını çözüme çalışmaktadır.

Abdülkadirin ötedenberi çok zengin olduğu ve parasını dükkânda sakladığı da söylenmektedir. Bu takdirde ihtiyar tatlıcının vak'a gecesi odasına misafir gelen biri tarafından, parasına tamaan öldürülmesi kuvvetli bir ihtimaldir.

Fakat, katil cinayetini harici bir emare bırakmayacak kadar ustalıklı ve profesyonel bir cani meharetile işlemiştir. Doktorlar ve tahkikati idare edenler de bu ciheti teslim etmektedirler.

Bir sahtekârlık davası dün netice'lendi

İki ağırceza mahkemesinde görülen bir sahtekârlık ve dolandırıcılık davasının muhakemesi son safhaya varmıştır.

Davanın suçları Abdülşekür isminde eski bir gümrük memuru ile Dikran ve Mavros isim'lerinde iki kişidir. İddia olunan hâdise şudur:

Gümrüğe «Kaol» şirketi namına Avrupadan çok miktarda etiket gelmiş, fakat şirket bu etiketleri muayyen müddet zarfında gümrükten çıkarmadığından etiketler usulen devlete intikal etmiştir. Bilâhare, bu etiketler her nasılsa Dikranın eline geçmiş, o da arkadaşları Mavrosa vermiştir. Mavros, iddiaya göre etiketleri satın aldığına dair muharref bir makbuzla Kaol şirketine müracaat etmiş ve etiketleri 36 liraya satmıştır.

Dünkü celsede mütaleasım serdeden müddeiumumî İhsan Yersuvat, hâdisede Dikranın suçu tesbit edilemediğinden beraetini; Abdülşekürün, vazifesini ihmal, Mavrosun ise sahtekârlık suçundan ceza kanununun 342 nci maddesine tevfi kanun tecziyesini istemiştir.

Dava, karara kalmıştır.

YARIN AKŞAM: BÜYÜK SİNEMA MÜSAMEESİ OLARAK

TÜRKÇE NÜSHASI

FRANSIZCA NÜSHASI

İPEK

ve **MELEK** Sinemalarında

Yeniden kurulan şehirler, muazzam, muhteşem dekorlar arasında çevrilen
SENENİN ENBÜYÜK ve HARİKALAR FİLMİ
AŞK - ARKADAŞLIK - MACERA ve KAHRAMANLIK şaheseri

SERSERİ KRAL

Baş rollerde: **RONALD COLMAN** **FRANCES DEE**
BASIL RATHBONE

ve on binlerce figüran

YARIN GECE İÇİN NUMARALI KOLTUKLARIN ERKENDEN ALDIRILMASI RİCA OLUNUR.

TARZAN'ın en müthiş ve en fevkalâde maceraları

Esrarengiz ve balta girmemiş orman... Dünya hakimleri filler... Afrikanın dev goril maymunu...

TARZAN

“MAYMUN ADAM”, a karşı

Türkçe Sözlü büyük ve merakaver film.

Baş rollerde:

JOHNNY WEISSMÜLLER ve **MAUREEN O SULLIVAN**

Bu Perşembe akşamı **SARAY** Sinemasında

Romanyanın vaziyeti

Ateşten bir hat halinde Romanya hududlarını koruyacağı söylenen yeni (Karol hattı) hakkında bilinenler

YAZAN

Emekli general H. Emîr Erkilet

"Son Posta", nin askeri muharriri

Romanya Büyük Harbde itilaf devletlerine itihak etmiş ve bu yüzden ordusu mahvolmuş, toprakları da, Seret nehrinin şarkında azıcık bir yeri müstesna, tamamen istilaya uğramıştı. Fakat harbin neticesinde Rusya muzmahil ve Almanya ile müttfikleri mağlûb olduklarından o da Rusyadan Besarabyayı, Macaristandan koca Transilvanyayı ve Bulgaristandan cenubi Dobricayı alabildi. Bu suretle Romanya, 295.000 Km. murabba bir saha üzerinde 19,5 milyon nüfusa malik ehemmiyetli bir Tuna ve bir Balkan devleti oldu.

Fakat Romanyanın asıl varlığını teşkil eden onun malik olduğu zengin petrol kuyularile buğday vesair hububat ve zahire yetiştiren büyük sulak ovaları, bol mer'aları ve kereste ormanlarıdır. Onun için, Büyük Harbden sonra, Romanya çabuk kalkınabilmiş ve memleketle ordusuna pek çabuk yeni düzen verebilmiştir.

Romanyanın Büyük Harbden sonraki dış siyasetinin hedefi tabiatile muahedelerin tadiline muhalefetti. Çünkü onun yeni topraklar istemek davası olmadığı gibi elindeki'lerini muhafaza etmek aziminde idi. Bu sebeble o, her şeyden evvel sulh taraftarı idi.

Büyük Harbden sonra, Romanyanın altı devletle, topyekûn 3000 kilometreye yakın, kara hududları olmuştu. Bu devletler şunlardı: Sovyet Rusya, Polonya, Çekoslovakya, Macaristan, Yugoslavya ve Bulgaristan. İşte bu altı devlete karşı kendini korumak için Romanya muhtelif siyasi dostluklarla anlaşmalara gümeyiyordu. Çekoslovakya ve Yugoslavya ile kurduğu küçük itilaf sistemile, Macaristanın muhtemel bir taarruzuna karşı kendini kâfi derecede korumuştur. Kezâlik Romanyayı, Yugoslavya ve Türkiyeye ile birleşen Ba'kan Antantı Bulgaristanı Dobriceye tecavüzdün alıkoymuyordu.

Polonyanın Romanyaya karşı durumu ise pek dostça olduktan başka bu iki devlet, Sovyet Rusyanın muhtemel bir tecavüzüne karşı, ittifak ta etmişlerdi. Bununla beraber Rumen - Rus münasebetleri de 1934 denberi iyileşmişti.

Fakat nasyonal sosyalist Almanyanın revizyonist hareketlerinin başladığı 1937 yılından itibaren Romanya için yeni endişeler başladı. En yakın tehlike Macaristandan geliyordu. Bu sebeble ilk evvel Macar hududu tahkim edildi. Takriben 40 Km. boyunda olan bu hududun ancak 23 Km. kadar bir kısmı Mures nehrinin vücutte getirdiği bir mâniyle kapalı idi. Mütebaki yerleri ise düz ve istilaya açıktı. Onun için evvelimide bu hudud boyunca sahra tahkimatı yapıldı ve bu iptidai tahkimat sonra genişletildi; o suretle ki, bugün, hududla Karpatların teşkil ettiği tabii mâni hatları arasındaki sahada arka arkaya üç kuvvetli müstahkem hat bulunmaktadır.

1939 Eylül ayına kadar Romanyanın yegâne tahkimatı bu idi, yani Macaristana karşı idi. Diğer hududlar ise açıktı. Fakat Avrupa harbi vaziyeti büsbütün değişirdi ve Sovyet Rusyanın bu harbde Almanya yanında yer alması Romanya'yı yeni bir tehlike karşısında bıraktı. Çünkü şimdiye kadar Romanyayı koruyan Alman - Rus rekabet müvazenesi artık sonlanmıştı. Bundan başka, Eylülün bozulmasını Lehistanın müstakil bir devlet halinden çıkmasını dolayısıyla de bunun, şimdiye kadar hiçbir endişe vermiyen, 346 Km. lik hududları Sovyet orduları tarafından birdenbire işgal olunmuşlardı. Bu suretle, şimdiye kadar Ukrayna ile Besarabya arasında Dniester nehrile çizili olan, 812 Km. lik Rus - Rumen hududu 1158 Km. ye balığ olmuş ve Romanyanın şimal doğu

(Karol hattı) ndan bir görünüş: Asri Seddi Çin

kusumunu kavriyacak surette batıya doğru uzamış oldu. Bu hududun gerisinde yığılı bulunan iki milyon Rus askeri günün birinde askeri bir harekete geçebilirlerdi. Besarabyada bulunan birkaç Rumen alayı ise bu hareketi durdurabilecek bir halde değildiler.

Onun için Romanya takriben beş buçuk aydanberi, kendini yeni tahkimat sistemlerle korumak yolunda, büyük azim ve mesai sarfetmektedir. Bu maksadla kullandığı asker amele miktarı da yüz binden fazla imiş.

Karol hattı denilen yeni müstahkem mevzi, yukarıda bahsettiğimiz şimal Macar cephesine karşı yapılmış olan müstahkem mevzii, şimalde ve şimal doğuda Karpatlar Ukraynasile şarki Galiçya ve Sovyet Ukraynaya karşı uzatmakta ve cenub doğuda, Karadenizle Tuna arasındaki, Rumen - Bulgar Dobrice hududunu korumaktadır. Bundan başka Yugoslavya hududuna kadar süren Tuna tabii mâni dahi tahkimatla tamamlanmakta ve bu suretle Romanya, Macaristan, Sovyet Rusya ve Bulgaristana karşı korunmak için kendini çepeçevre, takriben 2000 Km. lik, yeni bir tahkimat içine almaktadır.

Yeni Rumen tahkimat sistemi hakkında gazetelerle teraşşu eden malûmat ve resimlere göre Karol hattı Majino veya Zigfrid hatlarına benzemektedir. Malûmdur ki bunlar bir takım istinad noktalarile derinliğe doğru araziye serpilmış top, makineli tüfek ve piyade mevzilerinde ve bilhassa tanklara karşı mâni ve tuzaklardan mürekkep birer tahkimat manzumesinden ibarettirler. Karol hattının inşasında ise evvelâ sülrat, sonra da hususî ahval dikkate alınmak mecburiyetinde kalmıştır. Bunun için o bugün sadece üç muhtelif müdafaa unsurundan mürekkep bulunmaktadır.

Evvelâ düzlüklerde ve bilhassa Ukrayna cephesinde yüzlerce Km. uzunluğunda ve yüzlerce metre genişliğinde muazzam bir te'örgü mâni şeridi inşa olunmuştur. Bunun gerisinde hiçbir tankın ve hiçbir makineli arabanın aşamayacağı; takriba 2 metre yükseklik ve 3 metre genişliğe kalın ve kesif bir duvar halinde yeni bir Rumen Seddi Çini vardır. Bu duvarda yer yer bazı geçitler açılmışsa da bunlar icabında yüksek elektrik cereyanı verilebilecek olan kuvvetli parmaklık ve dikenli telörgüleri kapanmıştır. Nihayet bu tertibat, kazma makinelerile açılan ve insan elile de düzeltilen geniş hendeklerle tamamlanmaktadır. Bu hendekler icabında petrole doldurularak ateşlenecek ve bu suretle Karol hattı ateşten bir hat olarak Romanyanın varlığını koruyacaktır. Bu muharebede, selâmet ve istiklâlini kat'i bir bitaraflik muhafazasında ara-

yan Romanyanın, mevcudiyetini korumak maksadile, birkaç aydanberi müracaat ettiği tahkimat sistemi hakkında şimdiye kadar bilinen bunlardır ve gene gazete malûmatına göre bu tahkimatın gelecek Nisanda bitmesi dikkate alınmış imiş. Ancak yukarıda serdettiğimiz malûmat yalnız mâni'lere taallük etmektedir. Gece ve gündüz müdafaa edilmiyen mâni'ler ise düşmanı durduramazlar. Onun için geniş miyada yapılmış oldukları anlaşılmalı, dikenli tel mâni'lerinin, tank duvarlarının, tank tuzaklarının ve alev hendeklerinin gerisinde vücutleri elzem olan asil piyade, makineli tüfek, havan ve top mevzileri gelir ki anlaşılmalı bunların inşa ve ikmaline henüz vakit ve imkân bulunmuyarak şimdilik ve ilk elde yalnız mâni'lerin vücut bulmasına çalışılmıştır.

Bu'dan başka dikkati celbetmekte olan kalın ve yüksek duvarın gövdesinde nihayet tankların geçebileceği geçidlere malik olduğu ve ağır toprakları da yeni geldikler vücutte getirilebileceği dikkate alınırca, bu duvarın verebileceği faydadan daha çok gerisinde düşmanın mahfuz toplanmasına müsaade etmesi dolayısıyla mazarratı olabileceği akla gelmektedir. Bununla beraber teferüatını bilmediğimizden Karol hattını tenkid veya takdirde kendimizi alakoyarız. Yalnız şimdilik şu kadar söylemek lâzımdır ki, son senelerde ve bu harbde modern tahkimatın ehemmiyeti pek büyümüşdür:

Çekoslovakya daha evvel tahkimatını kaybettiği için teslim oldu. Lehistan tahkimata ehemmiyet vermemek ve ordusuna lüzumundan fazla güvenmek dolayısıyla mahvoldu. Finlandiyanın takriben üç buçuk ay süren parlak müdafaa-sında Manerhaym hattının büyük tesir ve hizmeti oldu. Bugün garb cephesinde yüz binlerce insan hayatını koruyan yani Almanlarla İngiliz ve Fransızları birbirlerine delice ve vahşice saldırmaktan alakoyan tahkimat hatlarıdır. Bu suretle Romanyayı yarın muhtemel bir taarruzdan koruyacak olan da bu yeni tahkimattır. H. E. Erkilet

Ticaret Odası bütçesi tasdik edildi

Ticaret Vekâletile temaslarda bu - lunnak ve Oda bütçesi hakkında malûmat vermek üzere bir hafta evvel Ankara'ya gitmiş İstanbul Ticaret Odası umumî kâtibi Cevad Nizami Düzenli şehrimize dönmüştür. Vekâletçe Oda bütçesi tasdik edilmiş olduğundan işleri gündün güne genişlemekte olan kadrosunun takviyesi-ne imkân hâsıl olacaktır.

Hâdiseler Karşısında

İKİKARI

Birkaç apartıman, birkaç dük-kân sahibi muhtekir gazete okuyordu. Yan gözle okuduğu gazete - ye, aynı zamanda da yüzüne baktım. O gazetede havadisleri okurken, yüzün den de neler düşündüğünü okumak mümkündür.

«Hitlerle Mussolini bugün Bolzano - da görülecekler.»

— Sulh yapacaklarsa, işler yarım kaldı demektir. Halbuki ben daha ne kazançlı işlere girişeceğim.

«Harb uzun sürecek.»

— Hay ağzını öpeyim.

«Çemberlayın imkân beyanatta bu - lunacak.»

— Yaşasın be, gene harbe devam diyecek, biz de kârli işler başaracağız.

«Buğdayı köylüden pahalıya almak mecburiyetindeyiz.»

— Amma da akıl. Sen onu yazdığın gibi, kendin okursun.

«Aşşab binaların kaldırılması işi 22 milyon liraya mütevakıftır.»

— İş dediğin böyle olur. O zaman ne olsa ben gene para çıkarırım, fakat şimdilik apartımanların kirasını artırmakla iktifa edeyim de. Öyle ya. Evler yıkılacak, ev azalacak, bunla bil - dikten sonra apartıman kirasını artırmamak budalalık olur.

«Bugünlerde sebze çok pahalıdır.»

Saklamak imkânını bulsam, bir yere istif eder, daha fazla pahaya çıktığı zaman satardım.

«Termometre yeniden 1 dereceye kadar düştü.»

— Bir hafta evvel bunu bilseydim, mağazalardan birine biraz kömür istif

eder, şimdi yüzde iki yüz kârli satar - dım.

Onun düşündükleri aklıma geldikçe sinirleniyordum. Yer değiştirdim. Bu sefer yanına oturduğum gene gazete okuyordu. Adamı uzaktan tanıdım. Kendi halinde, kazancile geçinen biri idi. Aynı havadisleri okuyordu. O ga - zete okurken, yüzünden de neler düşündüğünü okumak mümkündür.

«Hitlerle Mussolini bugün Bolzano - da görülecekler.»

— İnşallah sulh için görüşüyorlar - dır.

«Harb uzun sürecek.»

— İşte bu fenâ. Bir an evvel bitse de yüzüne baktım.

«Çemberlayın yarın beyanatta bulu - nacak.»

— Biraz mutedil söz sövlese de bir anlaşma yolu açılma ne iyi olur.

«Buğdayı köylüden pahalıya almak mecburiyetindeyiz.»

— Orası doğru, fakat köylüden buğ - dayı pahalıya alıyoruz, diye üçüncü eller kendilerine pay çıkarmasalar.

«Aşşab binaların kaldırılması işi 22 milyon liraya mütevakıftır.»

— İyi bir şey amma, o fakir fıkara nerede barınabilirler. Aşşabı bir vandan kaldırırken, yerine de kârgiri yapıp aşşabdan açıkta kalanlar barındır - ılsa.

«Bugünlerde sebze çok pahalıdır.»

— Bari o ucuz kâfsaydı, şimdi seb - zeye de para yetistiremeyeceğiz.

«Termometre yeniden 1 dereceye düştü.»

— Evde de ne odun var ne kömür, çoluk çocuk titriveceğiz.

Emet Hulûsi

Bunları biliyor mu idiniz ?

Tayyareden evvelki hava postaları

Havadan posta nakliyatı tayya - renin icadına ta - kaddüm etmekte - dir. 1896 senesin - de Yeni Zelândada hava postaları teessüs etmişti. Bu hava postalarında güvercinlerden istifade et - mişlerdir.

Avustralya yerlileri seneden seneye çoğalıyorlar

Sonradan keşfedilen memleketlerdeki yerlilerin zaman geçtikçe azaldıkları söy - lenilir. Avustralyada bunun tamamen zıddı görülmüştür. Yerlilerin sayısı se - neden seneye artmaktadır. Sebabi me - deni insanlar tarafından yerlilerin ha - talıklarının tedavi edilmiş olması ve çocuk vefiyatının önünün alınmasıdır.

Şalyapin ve Maksim Gorki

Maksim Gorki ile, Şalyapin çocukluk arkadaşlarıdır, her ikisinin de şarki söylemeye merakları vardı. Fakat biri mu - harrir, öteki şarkıcı oldu. Her ikisi de çocukken bir kilise koro heyetine gir - mek için imtihan olmuşlar, Maksim Gorki beşenilmiş, koroya alınmış ve Şa - lyapin ise alınmamıştı.

GÖNÜLİSLERİ

Bir.. Bekârlar Klübü..

Eskişehirden (...) imzasile mektub gönderen genç kadına:

— Mektubunuz bana ilk satırlar - rında söylediğiniz gibi gerçekten bir gizli ızdırab, içten taşan bir fer - yad gibi geldi. Müsaade eder misiniz kısa bir hülâsasını yapayım ? Hayır merak etmeyiniz, aynı vaz - yette çok kadın vardır, hüviyetiniz anlaşılabilir.

«Küçük yaşta ailemin taas - subu yüzünden bəbam denecek yaş - ta bir adama girmeden evlendim. Sevmedim, ayrıldım. Aradan epeyce zaman geçti, bu zaman zarfından benden çok küçük veya çok büyük olmıyan otuz beş, dürüst bir erkekle evlenmekti.

Fevkalâde güzel değilim. Çirkin ve kusurlu da değilim, bazı mezi - yetlerim mevcut, fakat işte istediğim erkeği hâlâ bekliyorum.

Teyzeciğim, iyi bir insan olduğum - mu, bir erkeği mes'ud edebileceğimi

neden kimseye anlatamadım? Ku - sur bende mi? Bazan düşünüyör da, bekârlar için bir klüb açılca, azası arasında anlaşmayı temin etse ne iyi olur derim.

Teyzeciğim, bana cevap verir mi - siniz? diyorsunuz. Size cevap vere - ceğim fakat ne söyleyeyim:

Vaktile Viyanada, Viyananın şen günlerinde bir « Bekârlar klübü » vardı. Hakikatte klüb değil bir gaz - zinoydur. Tek kişilik masaları ve ma - salarının üzerinde telefonları vardı. Her masa da bir numara tasırdı. Farzediniz ki, bir müsterisiniz, o - luyup oturduunuz, etrafınıza baktınız, ho - sunuza gidecek bir tip bulduunuz, telefonu acar, santraldan o be'endi - ğiniz kimsenin masasının numarası - nı sövler ve onunla kendinizi belli etmeden konuşurdunuz.

On, on bes sene evvel bu klübün birerak senel saadete ulaştığını iddi - acağı. Aynı gün gazetelerinde okumu - şım. Bununla beraber bu saadetten evlenme maddesinin kastedildiğini sanmıyorum.

İmlâ ve sarf meselesi

Türk sarfına yapılması lâzım gelen ilâve

YAZAN
Halid Ziya Uşaklıgil

Bugünün nesli için eski Türk yazısını, yazmak için değil, fakat hayatta görülecek ilmi, yahud amelî bir ihtiyacı karşılamak üzere okuyabilmek için tanımak müfid midir? Bu maksadı temin etmek lâzımsa tahsil yıllarının hangi devresinden başlayarak tedbir almalıdır? Bu işi yalnız istimalden sakıt olmuş atik lisanlar kabilinden Üniversiteye mi bırakmalıdır? Bu meselenin tetkiki şu yazıların havsalasına sığacak mahiyette değildir; fakat imlâdan ve sarftan bahsedilirken bugünün nesline gösterilmek lüzumuna inkâr edilemeyecek kadar aşikâr bir hakikat nazariye bakılacak kaideler var ki onları tamamen metruk ve münsi bırakamayız.

Her ne yapılsa yapılsın türkçeye bir daha ayrılmasına imkân olmayacak kadar yapılmış Arab kelimeleri var. Misal iradına hahcet olmamakla beraber davayı tavzih için gene birkaç misal zikrini zaid bir zahmet addedimiyelim. İşte yukarıdaki satırda kullanmak zaruretinde bulunduğum kelime sözü. Bunun mensub olduğu aileden hatıra gelen akrabasını kaydedelim: Kelâm, tekellüm ve mütekellim, mükâleme, mükâlema. Bunları bugün hep kullanmaktayız ve kim bilir daha ne kadar zaman kullanacağız. Diğer bir misal: İlm, ta'lim, ma'lûm ve bunun cem'i: ma'lûmat, mu'allim vesaire...

Biz belki yavaş yavaş bunları da atacağız, yerine ne getireceğiz, ne ben bilirim, ne başkası... Fakat atabilsek bile bunları dünün istimalinden çıkarmak imkânı var mıdır?.. Eğer bugünün nesli dününe karşı gözünü ve beynini tamamen kapatacaksa ve bu, milletin irfan seviyesini yükseltecek bir mes'ud hâdiseye olacaksa buna diyecek yok. Eğer öyle olacaksa bugünün gencine ne için, asırlardanberi, iyi kötü vücutta gelmiş olan edebiyatı göstermek üzere türlü zahmetlere girmelidir? Bugün hâlâ kullanılan kelimelerin mahiyetine vâkıf olmıyan bir gence o kelimelerden yüzlercesinin yığın yığın toplandığı bir edebiyattan bahsediliyor. Zannetmek istenilemez ki şu yenilik davasında ne kadar ifrataba, hattâ daha doğru bir tabir ile taassuba çıkılırsa çıkılınsın böyle bütün mevoudu inkâra, ihraka kadar varılabilsin. Bu meseleler itidal ile, a'sâb sükûnile, iki müntehanın ortasını bulacak bir insaf ile düşünülüp halledilmeye icab eder.

Daha ziyade uzatmamak için şu yürütülen mütaleadan çıkacak neticeyi kaydedelim:

Türk genci bu Arab kelimelerinin, biz-

ce kabul edilmiş şekillerini, yani bir cezirden çıkarak muhtelif simalarla görünen aile efradının mahiyetlerini, istihalelerini tanımalıdır. Bu satırı yazarken birdenbire karşımda çatınan bir müfritin isyan halinde çehresini gördüm: «Genç nesle emsile ile bina mı okutacağız?» diyor. Hayır, çocukluklarında onların belâsını çekenlerden böyle bir günah sadır olabilir mi? Bugünün nesli meselâ yunancaya, lâtinceye, hattâ kim bilir, belki sanskritte merak eder de onları öğrenmeğe teşebbüs ederse, onların yanında arabca da, hatırlama gelebilir; onu öğrenmeğe kalkışınca emsile ile bina ile zihnini patlatsın dursun. Onu bugün böyle bir işkenceye mahkûm tutmak, aklı başında olan kimsenin zihnine uğramaz. Yalnız aklı başında olan bir adam diyebilir ki: «Bugün, yapılacak Türk sarfına bir ilâve, bir zeyl koyalım. Bunu tetkik ve teebbü etmekte gençleri serbest bırakarak gayet sade, gayet mülâhhas bir surette - buna mütehasıslar çare bulurlar elbette - şu türkçeye girmiş Arab kelimelerinin istikak kaidelerini gösterelim, öyle ki b, d, l cevherinden bedel, tebdil, tebeddül, mübadele, istibdal müstaklârını k, m, l cevherinden kemal, tekmil, tekâmül, mükemmel, istikmal, ikmal, tekemmül müstaklârını görünce bunları yadırgamamak ve manalarını hemen anlayıvererek her biri için ayrı ayrı - eğer varsa - lûgat kitabına müracaat etmek imkânını bulsun.

Bence buna kat'î bir ihtiyac vardır. Yalnız bu kâfi değil:

Bugünün nesli eline geçen her kitabda, hattâ kulağına çarpan her cümlede, hele mecmualarda, evrakı havadiste, velhasıl her tecelli sahasında izafi, vasfî terkiplere, hattâ vasfî terkiplere tesadüf etmektedir. Hele edebiyat okunan sınıflara çıkınca bütün dünün edebiyatını bunlarla dolu bulacaktır. Şu halde bunların mahiyetini, onlara aid kaideleri bilmelidir. Bilmiyecekse ne için kendisine dünün, hattâ bugünün edebiyatını göstermeğe lüzum hissediliyor? Bu milletin edebiyatı yoktur, diyerek zaten bu davada bulunanlarla beraber işin içinden çıkıvermelidir. Dün inkâr edilince, bugüne göz yumulunca, yarını bekliyerek derin bir uyukuya dalarız; bakalım geceler ne doğurur diye...

Gene o çatik çehre gözlerimin önüne geldi: «Bu, dedi; sadece bir irtica'dır, genç nesli geriye doğru çekmektir. İnkılâba hiyanet etmek demektir.» İşte bu müşahede köşesinden bakan bir zihniye-

te karşı gülümsemeli ve sakin olmalı, demeli ki: «Hayır, bu sizin düşündüğünü - nüzün büsbütün aksinedir. Genç nesli inkılâba daha ziyade bağlamak için onun lisanına vâkıf bir adam haline getirmek lâzımdır. Bu, lisanını tanıtmak, onu doğru söyleyip yazdırmak, ve en güzel şekilde sevdirmek, onu sevdiren milletini de sevdirmek demektir. Lisani sadeleştirilim derken onu yanlışlarla, sakatlarla, sürüklenir bir hale koymak, işte asil genç nesle karşı ihanet buradadır.» Bu vadiye söylenecek daha neler vardır. O ısrar ederse, köpürür, kendisini kaybeder, hattâ söver, sayarsa, bir kenara çekilir, dudaklarını büzerek susarsınız; bırakırsınız ki zaman ve zamanın iz'ana tahmil edeceği vazife kendiliğinden söylesin.

Bundan çıkacak netice gayet basittir: Gene Türk sarfına yapılacak pek kısa, pek vazih bir lâhika da Arab ve Fars kaidelerinin bize lâzım olan noktalarını, yalnız onları icmal etmeli; ve mektep çocuklarına demeli ki: «Size edebiyat müalliminiz elinizdeki kitabın yanlışlarından bahsederken bunların sebebini anlamak isterseniz sarf kitabınızın lâhikasına bakınız. Yok, bunu merak etmiyorsanız, o başka... Her halde muhtarsınız. Bize terettüb eden vazife size bunları göstermektir, siz görmek istemiyorsanız ona karışmayız. Bu yazılarda mevzu'la baha türkçe için lâzım olan sarfın ana çizgilerini göstermekten ibaretti. Dikkat ettiniz mi? Şu mevzu'la baha cümlesini nasıl yazdım. Siz bunu hergün mevzu'la baha şeklinde görüyorsunuz. Merak edip de bu farkı anlamağa teşebbüs etmezseniz buka karşı ne yapabilirsiniz?»

Halid Ziya Uşaklıgil

Tarihi bir çeşme ihya edilecek

Azabkapıdaki metruk çeşme Sina'nın şaheserlerinden biridir. Eserin kıymetli. İstanbul Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdarın nazarı dikkatini celbetmiş, ihya edilerek muhafazasını Müzeler İdaresinden istemiştir.

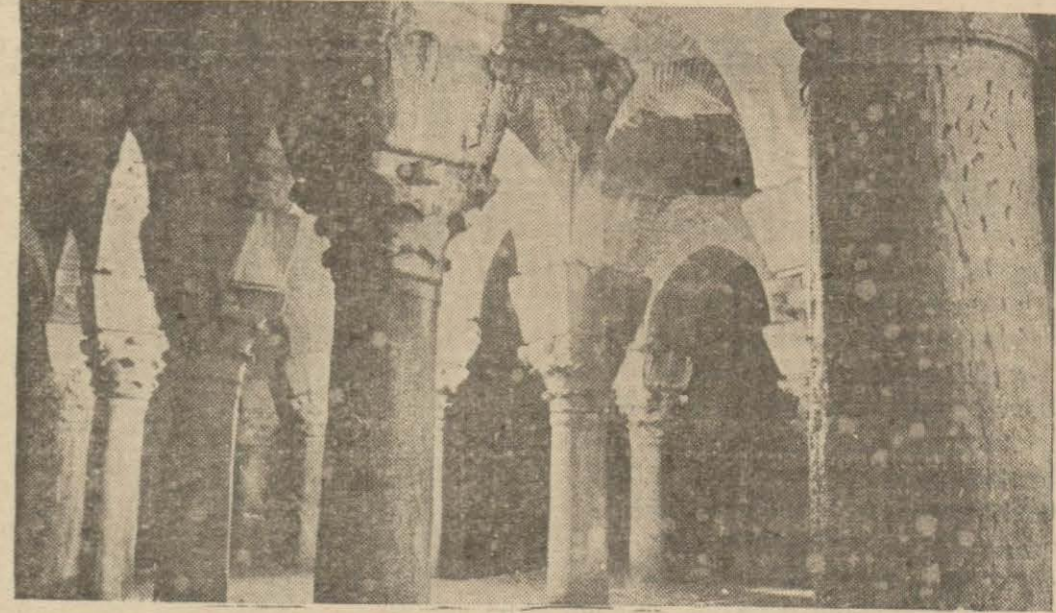
Moda burnundaki toprak kayması esaslı şekilde tetkik edilecek

Moda burnunda vukua gelen heyelan. Kadıköy belediye mühendisleri tarafından tetkik edilmiştir. Son vukua gelen yıkılma hâdisesinin, evvelce hasıl olan yarıkların son yağmurların tesiriyle gevşemesi ve toprak kayması yüzünden meydana geldiği tesbit edilmiştir. Bugün belediye fen heyetinden bir mühendis. hâdiseye mahallinde esaslı bir tetkik yapacaktır.

Yerin altındaki İstanbul

Edirnekapıdan Ayasofyaya gelen geniş yeraltı yolu

Şehrin sığınak yaptıracak parası yok, diyoruz; fakat onun altında mevcut yol ve mahzenleri niçin hatırlamıyoruz?

Belediye binasının altındaki mahzenden bir görünüş

- 1 -

Epeyce oluyor; bir gün vali ve belediye reisi doktor Kırdar İstanbul matbuat mümessillerini vilayetteki odasında topladı. Onlerine İstanbul imar plânlarını, şehrin alacağı müstakbel şekli gösteren haritaları yaptı. İstanbul belediye reisliğini deruhde ettiği gündünberi ya pabildiği işleri saydı. Mütevazı vali ve belediye reisimizin az iş gördüğünü zannedenlere has ızdırabına başka bir üzüntünün de şerik olduğunun farkına vardık. Bu konuşma safha safha bir derdleşme halini almıştı. Çünkü, son zamanlarda belediye reisinin işini gücünü, şehrin varını yoğunu imara hasr ve sarfettiğini, halbuki mâlüm vaziyetler ve sürprizler karşısında artık bu işi durdurarak korunma tedbirlerine, vasıtalarına baş vurmamak lâzım geldiğini iddia eden yazılar çıkmıştı, dedikodular dönüp dolaşmağa başlamıştı. Belediye reisi, bir defa yapılan işlerin pek az olduğunu, bunların da adf bütçe ile halledildiğini, henüz «imar hareketi» ismi verilecek geniş bir faaliyet safhasına dahil olunmadığını söylediikten sonra, adf bütçeden, yol vesaire için sarfölan para ile tayyare hücumlarına karşı yapılacak sığınak ve tesisatın ikmal edilmesine imkân olmadığını işaret etmişti.

Filhakika belediye reisinin hakkı vardı. Yalnız müdafaa sistemine giren elektrik santral inşaatı, cereyanın havadan alınarak, toprak altına konması 57 milyon lira tuttuğu gibi bugünkü şartlar içinde bu malzemeyi tedarik etmenin de imkânı mevcut değildi. Bırakın ki, bu işi yapmak en az 3 sene ister. Saniyen, henüz pasif müdafaa tertibatını ilmin, tekniğin teknesine atmış vaziyette de bulunmu-

yoruz. Ne yapacağız, nasıl yapacağız, nereye yapacağız? Bunlar meçhûd'dür. Bugünlerde memleketimize gelen Fransız pasif müdafaa amiralinin tetkiklerini beklemek de faydalı olacak.

Belediye reisi haklı idi. Çünkü, İstanbulda 800,000 kişi için sığınak yapmak kesesine düşen farenin başının yarılacağı fakir İstanbul belediyesinin harcı değildir. Hükümetin yardımını düşünelim: Bu da elbette bu muazzam işi başarmağa asla kifayet etmeyecektir. O halde, şehri, yolsuz, susuz, elektriksiz, lüzumlu bina-dan mahrum bırakmak ta doğru mu?.. Hiç olmazsa bu işler yürüsün mademki adı bütçe ile de yapılmaktadır. Bu sefer de belediye reisinin imar kazmasını kaldırın bileğine pasif müdafaa dedikodu.. bu yazımla cevablandırmağa çalıştığımız bir «fakat» var ki, işte (Yerin altındaki İstanbul) mevzulu röportaj serisine beni uzunca bir mukaddeme yapmağa mecbur ediyor.

Paramız az, başarılması gereken iş güc ve masraflı diye, İstanbulun istikbalini, hayatını elbette Allaha emanet etmiyeceğiz. Çareler araştıracağız. Bugünkü harblerin bombaları cepheden evvel şehirlere düşüyor. Düşman cephedeki askerden evvel halkı mağlûb ederek, neticeyi almağa uğraşılıyor. Bütün şehirler hava hücumlarına her an maruz buluyorlar. Elden geldiği kadar sivil halkı muhafaza tedbirleri almak icab etmektedir. Elbette İstanbul muhtemel bir tehlikede toplan ağzındaki ilk fedailerden olmak itibarile, bu müstesna vaziyette mütenasib bir vaziyete girmek zorundadır. Peki ne yapalım?.. Biz âcizane bu yazı (Devamı 11 inci sayfada)

Son Postanın tefrikası: 9

Hicran

YAZAN: NEZİHE MUHİTTİN

Huşula dua eder gibi kalbi titriyerek kendi içile konuştu:

— Seni hiç kimsenin sevmediği bir aşkla seveceğim ilâhi kadın! Kalbindeki hazin sırta hürrmet edeceğim. Kollarım daima açık. sen yanımda olduğun halde hep seni bekliyeceğim... Ne zaman gözün beni görür, kalbin kalbimin sesini duyarsa o zaman bana gel... Senin için azab çekerek mes'ud olacağım...

Sonra fısıldar gibi bir sesle sordu:

— Dönelim mi?

Hicran sakin ve yalvaran bakışlarını Sirete çevirerek:

— Dönelim -dedi- ve size rica edeceğim...

Siret onun sözünü inliyerek kesti:

— Rica etme benim sevgili yavrum! Benim nazlı çocuğum! Ne söylemek istediğini biliyorum.. anlıyorum.. fakat söyleme bunu... Ben bütün hayatımı sana veriyorum ve emin ol yavrucuğum senden hiç bir karşılık beklemiyorum...

Hicran bu titriyen ve yalvaran sese kendini kaptırdı:

— Fakat ben sizin için bir işkence olacağım.. buna hakkım yok...

— Hicran yavrum. İşkence mi? Hayır çocuğum hayır.. sensiz kalırsam ben hayata küseceğim. Artık bir daha rica etmiyeceksin değil mi?

Hicran sustu. Küçük otomobil geri dönerek şimdi biraz kararar yollara doğru tekrar kaymaya başladı.

Siret içine dolan manası yalnız şefkat olan bir hisle onu incitmeden masum bir çocuk gibi göğsüne yorgun başını dayamak. Hicran da onun aynı duygularla ince ve asil ellerini tutup mahzun başını okşamak istiyordu. Fakat ikisi de hiç bir hareket yapamadılar.. Evin kapısına kadar birbirine tek kelime bile söylemediler.

Küçük ve şirin yuva derin bir sessizlik içinde uyuyor gibiydi. Siret arabadan atlayınca:

— Galiba bizim Mustafa uyumuş; -dedi-

Fakat Mustafa uyumamıştı. Bahçe kapısında ışık yanmış, sadık uşak onlara doğru geliyordu.

— Niçin yatmadın Mustafa?

— Sizi bekledim beyim...

— Otomobili ben yerine koyardım. Sen uyumalıydın.

— Ben koyarım efendim. Siz rahat ediniz.

Siret yüzündeki durgunluğu gidermek için gülmiye çalışarak gülümsemeye uğraşıyordu.

— Size odanızı göstereyim.

Diyerek çıktıkları merdivenden önde yürümeye başladı, ve yayvan başamaklı. halıları bronzlarla tutturulmuş kısa bir merdiven çıktuktan sonra genç adam elektriği yaktı. Ve bir camlı kapıdan girdiler. Burası çok şık ve çiçekler, palmiyeler hasır koltuklarla süslü geniş bir taracaaya açılan küçük bir salondu. Sağ taraftaki kapıyı açan Siret:

— İşte -dedi- burası sizin yatak odanız.. istediğiniz gibi yarın tanzim edersiniz.

Hicran kendisini bir rüyada zannediyordu. Önüne açılan bu muhteşem ve çok zarif oda en müşkülpeşend bir genç kadının tatlı hülyalarına bir yuva olacak kadar sevimli ve süslüydü. Hic-

ran bir anda kendi mütevazı odasını düşündü. Ve irkilerek:

— Burada mı yatacağım? -diye sordu- burası sizin odanız olacak...

— Evet benim odam. Ben kışları burada yatarım. Emin olunuz ki şimdiki odam burası değildir. Ben yazın daima en yukarıdaki odada yatarım. İnanmazsanız gelip görünüz.. bütün eşyam oradadır.

Sonra gardrobun ve bir dolabın kapılarını açarak:

— Bakınız -diye ilâve etti. Bombos. Eğer burada yatmış olsaydım elbet bana aid bir şeyler bulunurdu değil mi?

Hicran sesini çıkarmadan birer birer gözlerinin önünde açılan garib macerasının sahnelerine bakıyordu. Siret ona birkaç kelime olsun söyletmek için devam etti:

— Eğer bu odadan hazzetmezseniz yarın değiştiririz.

Hicran nihayet güzel gözlerini Sirete çevirerek en cana yakın tebeddümile cevap verdi:

— Bu odava hayran oldum ben Siret bev. Mademki siz rahatsız etmiyeceğizim. Burada çok rahat ve mes'ud olacağım.

Siret sevindi:

— Oh, ne iyi... Övleyse güle güle uyuyunuz yavrum. Eğer uyuyamazsanız...

Hicran şimdi tatlı tatlı gülüyordu:

— Eğer uyuyamazsam bana ninni mi söyleyeceksiniz?

Siret'in yüzü pembeleşti:

— Uykunuz gelinceye kadar sizinle şu taracaada konuşuruz.

— Uykunuz yok mu sizin?

— Siz bana bakmayınız. Fakat siz çok yorgunsunuz. Eğer kendinizi bırakırsanız uyuyabilirsiniz.

— Kendimi bırakıp uyuyup çalışacağım.

— Allah rahatlık versin.

— Teşekkür ederim. Size de:

Genç san'atkar boynunu bükerek odadan çıktı. Hicran utanmasa Sirete biraz daha oturalım diyecekti. Ona o kadar alışmıştı ki.. yalnız kalınca oda kapısını sürmelemeye lüzum görmiyeyecek kadar içi itimad ve huzurla doluydu. Göğsü göz yaşları lekesile yer yer koyulaşan leylâk rengi robonu çıkararak ışığa tuttu. Bu lekeli ve buruşuk entarinin artık giyilecek hali kalmamıştı. Dağılmış saçlarını bir iki defa parmaklarıyla taradıktan sonra kombinezonile yatağa girmek isterken kanapenin üzerinde bir takım giyecekler göreyak yaklaştı. Bu bir mavi ipekten yapılmış bir erkek pijamasıydı.

(Arkası var)

MİZAH

Şeytanın 12 mektubu

Yazan: İsmet Hulusi

Şeytandan kadına ilk mektub:

«Balçıktan yaratılan Âdem boyun eğmedim, o Âdem'in kaburga kemiğinden yaratılan sana hiç boyun eğmeyeceğimi bildiğim ol.»

Kadının şeytana ilk cevabı:

«Balçıktan yaratılan Âdem'in vücudünde en sağlam olan taraf kaburga kemiği idi. Ben işte o kemikten yaratıldım. Âdem'in sağlamlığı ka'madı. Âdem'in kaburga kemiğinden yaratılmış olan ben çok sağlam.»

Şeytandan kadına ikinci mektub:

«Kadın, sen kendine fazla güveniyorsun, Âdem'in cinsinden olan erkekle boy ölçüşür müsün, ölçüşemez misin orasını pek bilmem amma benim gibi biri karşısında yaya kalırsın, ben renkten renge giren, şekilden şekle bürünen bir mah-lûkumdur.»

Kadın şeytanın ikinci mektubuna çok kısa bir cevap verdi:

«Kah kah kah kah... Güleyim bari.»

Şeytan, kadına üçüncü mektubu yazdı:

«Ben şeytanım, çocukların rüyalarına girdiğin zamandaki çirkin, korkunç şeklimi istersem değiştirir, genç ve güzel görünüürüm.»

Kadın, şeytanın üçüncü mektubuna da cevap verdi:

«Senin bu saçma gururuna güleyim bari, hakiki şeklin korkunçmuş, olabilir. İstediyin zaman genç ve güzel görünüyormuşsun. Bu o kadar mühim mi? Sen beni bir gün uyandırdım, yataktan kalktığım zaman görsen, seni rüyasında gören çocukların senden korktuklarından daha çok fazla korkarsın. Çünkü benim hakiki yüzüm o kadar çirkin ve korkunçtur. Olduğu da ihtiyarım. Vücudüm de hantaldır. Fakat bir kere de beni sokağa çıkmak için hazırladığım zaman görmeni isterim. Yirmi iki yaşında fevkalâde güzel bir genç kız tasavvur et. İşte ben öyle olurum. Yüzüme bir tek pürüz kalmaz. Vücudüm Afrodit vücudünden daha mütenasib olur, beni kim görse:»

«Aman ne kadar güzel, ne fevkalâde kadim.»

Demekten kendilerini alamazlar.»

Şeytan, kadına dördüncü mektubu yazdı:

«Beni mat edemezsin, her halde ben senden çok üstünümdür. İstediyim zaman renkten renge girerim, bir gün evvel beni görülenler bile tanıyamazlar.»

Kadın, şeytanın dördüncü mektubuna da cevap verdi:

«Saçlarım aslında kumraldı sanırım. Sanırım diyorum, çünkü o kadar renkten renge giriyor ki, hakiki rengini ben bile kat'î olarak tesbit edemiyorum. Bir gün siyah oluyor, ertesi gün sarı oluyor, daha ertesi gün kırmızı. Ne buyurursun, bu işte de senden geri kalmış değilim.»

Şeytan, kadına beşinci mektubu yazdı:

«Ben istediğim zaman yer, istediğim zaman içerim. Yemeden, içmeden günlerce yaşayacağım vâkidir. Böyle olduğu halde hiç kimse benim yemediğimin, içmediğimin farkına varamaz, gülerim, söylerim, görülenler:»

«Ne rahat yaşıyor, bir şeyi eksik değil derler.»

Kadın, şeytanın beşinci mektubuna da cevap verdi:

«Sanki bir şey mi yapıyorsunuz.. Ben, aynı zamanda da kocam günlerce aç kalırım, yahud da kuru ekmekten başka bir şey yemeyiz. Çünkü buna mecburuzdur.»

Benim tuvaletimin, elbiselerimin parasından yiyecek almıya para artmaz ki, böyle olduğu halde bir toplantiya gittimiz, eş dost arasında bulunduğumuz zaman neş'eli kakkahalarla bulunduğum yeri çın çın öttürürüm. Söylerim, anlatırım, yüksekten atarım:»

«Ne mes'ud, ne rahat yaşıyor, bir şeyi eksik değil! derler.»

Şeytan kadına altıncı mektubu yazdı:

«Beşinci mektubunu da okudum. Fakat gene sen benim gibi olamazsın, ben istediğim zaman insana pabucu ters giydiririm.»

Kadın şeytanın altıncı mektubuna da cevap verdi:

«Üç gün evveldi. Kocam işine gitmek üzere evden çıkacaktı. Beyoğlunda bir mağazada gördüğüm yirmi liralık şapka'yı hatırlamıştım. Hemen kocama söyledim:»

«Param yok!»

Dedi.

«Param yok falan bilmem, dedim, bu akşam muhakkak alıp getirmelisin.»

Kocam ayakkabılarını giydi, sokağa çıktı. Arkasından baktım bir tuhaf yürüyordu. Ayaklarına dikkat ettim, ayakkabılarını ters giymiş, sokağa çıkmıştı. Sağa sola, solu sağa giydiğinin farkında bile değildi.»

Şeytan kadına yedinci mektubu yazdı:

«Ben insanın bir kere kafasına girmiyeyim. Artık onun için dünyada rahat kalmamıştır. Ben nereye sevketsen, oraya gider, ben ne emretsem onu yapar, öl desem ölür.»

Kadın şeytanın yedinci mektubuna da cevap verdi:

«Sen bir insanın kafasına girmekle o insanı iraden altına alıyorsun ha, olabilir, fakat senin bir insan kafasına girmen biraz güç olduğuna da biliyorum. Bunun için çok yorulursun. Halbuki ben senin yaptığını, hiç yorulmadan üzüntü çekmeden yaparım. Ben kafaya ve gönüle kolayca girmenin yolunu bilirim. Hafifçe göz süzsem, gülümsemem, bunun için kâfidir. Adamın aklına, gönlüne girmişimdir. O artık benim bir esirimdir.»

Benim sözümünden dışarı çıkamaz, ne desem onu yapar, gündüzleri bir sersemden farkı yoktur, geceleri rahat uyku uyuyamaz. Eskiden sakın bir adamı sinirli olmuştu. Eskiden çalışkansa tenbel olmuştu. Eskiden içki içmiyorsa, içkiden başını kaldırmaz hale gelmişti. Ona:»

«Desem öldürür.»

«Kendini denize at desem, hiç tereddüt etmez denize atılır.»

Şeytan, kadına sekizinci mektubu yazdı:

«Ben istediğim zaman en küçük bir insanı en yüksek mevkie çıkarırım. Gene istersem en yüksek mevkideki insanı mevkiinden ederim.»

Kadın, şeytanın sekizinci mektubuna da cevap verdi:

«Şeytan diyorlar amma, sen pek şeytanca düşünmeyi bilmiyorsun. Mektublarından bu anlaşılıyor. Biraz düşün hele, benim yüzümden yüksek mevkilere sahip olmuş, insanlar yok mudur? Binlerce, yüz binlerce. Gene düşün hele benim yüzümden iflâs etmiş milyonların sayısı saçlarımın telleri kadar değil midir? Düşünemiyorsan, hatırlıyamıyorsan tarihçilere sor. Benim yüzümden kaç kral

(Devamı 11 inci sayfada)

İKTİSADÎ TETKİKLER

Bugünkü harb karşısında İspanya

Avrupada İspanyadan artık niçin hiç bahsedilmez oldu?

Yazan: Hasan Âli Ediz

Bir zamanlar bütün dünyanın dikkatini kendi üzerine çekmiş olan İspanya, şimdi kendisinden hiç bahsedilmeyen bir memleket haline gelmiştir.

Vatandaş harbine takaddüm eden günlerde ve vatandaş harbi esnasında Avrupalının bütün büyük devletlerini yakından alâkadar eden İspanya, bugün neden unutulmuş bir haldedir?

Vatandaş harbine takaddüm eden günlerdeki İspanya, gerek stratejik vaziyetile, gerekse ekonomik kudretile. Akdenizde hakimiyet kurmak isteyen bir devlet için kendisinden istifade olunabilir bir kuvvetti.. Vatandaş harbi neticesinde İspanyada iktidar makamını eline alacak zümrenin mahiyetine göre İspanyanın Akdenizde oynayacağı rol de değişecekti. İşte bunun içindir ki Avrupalının büyük devletleri, İspanyada istedikleri zümreyi kazandırmak için hummalı bir faaliyetle çalıştılar.. kazanmasını arzu ettikleri tarafı muvaffak kılmak için, açık veya kapalı, her türlü yardımlarda bulundular...

Fakat hiç beklenilmedik şartlar altında başlayan Avrupa harbi, İspanyanın Akdeniz müvazenesindeki rolünü azalttığı gibi, İspanyanın bugün, içinde bulunduğu acınacak vaziyet de onun gerek ekonomik, gerek askeri kudretini sıfıra indirdi...

Vatandaş harbinden bitkin ve perişan bir surette çıkan İspanya, kendisinden en ehemmiyetsiz bir tarzda bile istifade edilemeyecek bir haldedir, İspanyanın bugün Avrupada cereyan etmekte olan harbe hiç bir kıymet ifade etmediğini anlayabilmemiz için, bugünkü İspanyanın vaziyeti üzerinde biraz duralım.

Bugün İspanya tamamen harab bir haldedir. Vatandaş harbinin cereyan sahasını teşkil eden mntakalardaki şehir, kasaba ve köyler bir harabeden farkızsızdır. Memleket derin bir sefalet ve açlık içindedir. Normal şeraitte İspanya, gıda ihtiyacını kendi memleketlerinden temin ettiğinden başka, birçok gıda maddesi ihracat bi'e edebiliyordu. Halbuki şimdi köyleri ve arazisi harab olan İspanyol köylüleri akın akın büyük şehirlere göç etmekte bu suretle şehirlerde esasen mevcut olan işsiz ordusunu arttırmaktadırlar.

Bugün İspanyada mevcut olan işsizlerin sayısı 1,750,000 kişidir. İspanyanın dış ticareti % 20 ye kadar düşmüştür. İspanya endüstrisi % 50 nisbetinde daralmıştır. Yani eskiden memleketinde çalışan fabrikaların sayısı 500 idise, bugün bunlar 250 ye inmiştir.

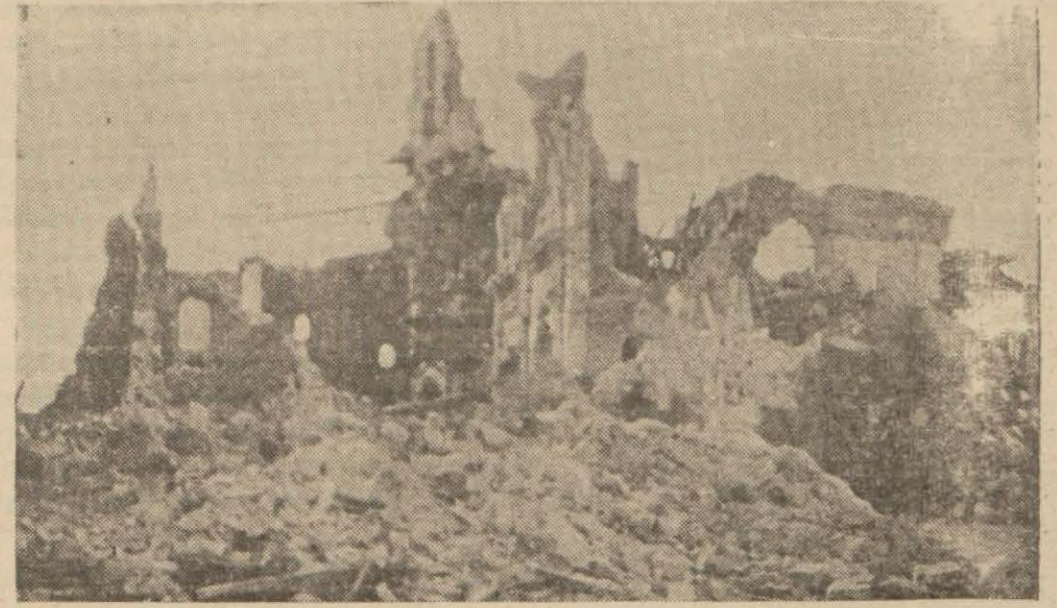
İspanyanın en mühim sanayi branslarından birisi, mensucat sanayii idi. Pamuksuzluk yüzünden mensucat sanayii hemen hemen felce uğramış gibidir. İspanyadaki gıda buhranı İspanya ekonomisinin esasen en zayıf bir noktası olan nakil vasıtalarının vatandaş harbi delâlisile büsbütün azalmasından ötürü bir kaç misli artmıştır.

İspanyada mevcut olan 3 bin lokomotif bugün ancak bin lokomotif kalmıştır. Vatandaş harbi esnasında 20 bine yakın vagon tahrib edilmiş, bir o kadar da tamire muhtac bir halde kalmıştır.

Bugünkü İspanyanın içinde çırpındığı feci hali daha iyi anlayabilmemiz için, İspanyadaki Franko hükümetinin şimdiki dahiliye nazırı Serano Sunyer'in şu bir kaç sözünü hep beraber gözden geçirelim:»

«İspanyanın çok ağır ve çok tehlikeli günler yaşadığını saklamak manasıdır. Bugünkü İspanya ekonomisi berabardır. İspanyadaki ekim sahası % 12 nisbetinde daralmıştır.»

Resmî bir ağzın bundan fazla bir şey söylemesine imkân yoktur. Fakat İtalyan matbuatının yazdığına bakılırsa, bugün

İspanyanın birçok yerleri bugün bu haldedir

İspanyadaki ekim sahası % 12 değil, % 40 nisbetinde daralmıştır. İspanya ziraat nezaretinin neşrettiği resmî istatistiklere nazaran, İspanyanın bu seneki hububat m. • atı 30 milyon kental tutmuştur. Bu rakam, memleket ihtiyacını kapatmak için gereken hububat miktarından % 30 nisbetinde daha azdır.

Burgosda intişar etmekte olan «Diyariyo de Burgos» gazetesinin yazdığına nazaran İspanyadaki süt ihtiyacı ancak % 25 nisbetinde tatmin edilebilmektedir. Memleketteki şeker ihtiyacı senelik olarak 300 bin ton olduğu halde, memleket dahilinde istihsal edilen şeker miktarı ancak 220 bin tondur.

İspanya endüstrisi bilhassa iptidai madde, kömür, makine yokluğundan, ve sermaye kıtlığından ötürü atıl bir haldedir.

Bugün İspanya her bakımdan gayet geniş mikyasta ithalât yapmak mecburiyetindedir. Fakat İspanyanın elinde ecnebi döviz ve altın stoku bulunmadığı için bu iş de bir türlü realize edilememektedir. İspanya hükümeti buna bir çare bulmak için, bütün kuvvetile memleketinin ihracat kudretini arttırmağa, buna karşılık ithalâtı azaltmağa çalışmaktadır. Nitekim İspanya, dünya ekonomik buhranının en had bir senesi olan 1932 yılında 889 bin ton ecnebi kömürü ithal ettiği halde, bugün memleketi ithaline müsaade edilen kömür miktarı ancak 35 bin tondur.

İspanya hükümetinin bütün gayretine rağmen, memleketteki sanayi ve ziraatin baştan başa harab bir halde bulunmasından ötürü, İspanyanın ihracat kudreti bir türlü arttırılmamaktadır.

İspanyadaki dahili mücadele de henüz bitmemiş bir haldedir. Bizat Franko hükümetinin yaptığı tahminlere nazaran bugün İspanya dağlarında 50 bine yakın silâhlı insan bulunmaktadır. İspanyada şakavet, hergün tekerrür eden vak'alandır.

Bir taraftan sefalet, diğer taraftan muarız'larını ezme için Frankonun kullandığı şiddet siyaseti, İspanyadaki hoşnutsuzların sayısını gittikçe arttırmakta, memlekette yeni yeni hareketlere zemin hazırlamaktadır.

Bütün bunlardan başka bugün İspanyada iktidar makamını elinde tutan zümre içinde de şiddetli bir mücadele cereyan etmektedir. İspanyada bütün siyasi partiler kapatılmış, bunların en sağları, yani vatandaş harbi sırasında general Franko ile beraber hareket edenleri, «İspanya Cephesi» namı altında bir koalisyon teşkil etmişlerdi. «İspanya Cephesi» ne dahil olan partiler: Klerikal «Aksiyon Populer»; kraliyetçi «İspanya Rönesans» ve «Karlist» lerin dahil bulunduğu partidir.

Vatandaş harbi devam ettiği müddetçe muvakkaten anlaşmış olan cinsleri ve te-

mayülleri ayrı olan bu partiler, vatandaş harbinin bitmesiyle beraber derhal kendi aralarında mücadeleye giriştiler.. «İspanya Cephesi» ni teşkil eden her parti, galibiyetten sonra İspanyanın tutması lâzım gelen yol etrafında kendi fikrini müdafaaya başladı.. Bütün bunların içinde en mühim olan nokta, İspanyanın nasıl bir devlet şekli kuracağı meselesi idi.

Tabii bu arada her partinin hükümete olan iştirak hissesi de münakaşa edilmeğe başladı.

Bütün bu gruplar ve partiler içinde en kuvvetli olanı, general Frankonun temsil ettiği «Falanjist» lerdi. Falanjistler, totaliter bir rejime taraftar oldukları halde, kral'lığa aleyhtardırlar. Harici siyasetlerinde bilhassa İtalyan dostluğuna kıymet vermektelerdir. İspanyadaki büyük arazi sahiplerini ve asilzadeleri temsil eden «İspanya rönesans», krallık meselesinden ötürü Falanjistler aleyhine şiddetli mücadeleye girişti. Geniş mikyasta dini imtiyaz'lar isteyen «Aksiyon Populer» partisi de, isteklerinin tervec edilmemesinden ötürü muhalefete geçti. Bu arada, evvelce Falanjistlerle beraber hareket eden ve fakat harbin neticesinde kâfi derece tatmin edilmeyen birçok generaller de krallık taraftarlarına iltihak ettiler.. Bütün bunlardan maada, şu veya bu şekli'de İspanyadaki İngiliz ve Fransız sermayesile ilişkisi olan bazı mallı gruplar, Jan Març gibi bazı milyonler de Falanjistlere muhalif bir cephe aldılar..

Bu muhalefet ve bu hoşnutsuzlukların bir neticesi olarak, vatandaş harbinde ismi sık sık duyulan ve «Radyocu General», diye şöhret bulan Keyppo de Liyanın, idaresi altında «askeri bir komplo» meydana çıkarıldı. Bu grup, ileri sürdüğü metalib listesinde: «Sonradan türeme bütün sivillerin iş başından uzaklaştırılmalarını, vatandaş harbinde fiilen iş gören askerlerin iş başına getirilmesini» istedi.

General Franko bu askeri komploya, birçok general tevkif etmekle cevap verdi. Bu arada Falanjistler arasında ve hükümet makinesinde bazı değişiklikler yapmasını da ihmal etmedi: Ordunun bütün idareci kadrosu Falanj teşkilâtına kaydedildi. Hükümete reorganize edilerek kral'lığa açıkça taraftarlık eden bazı nazırlar iş başından uzaklaştırıldı. Hükümetteki 16 nazırdan hepsi de, Falanjist'lerden seçildi.

Hükümetin reorganize edilmesi, devlet cihazında büyük bir santralizasyonu intaç etti. General Franko hem devlet, hem hükümet reisi oldu. Falanj teşkilâtının başında da, gene Franko kaldı..

İspanyadaki buhran da muvakkat bir zaman için bu suretle halledildi.

İşte İspanya bugün böyle perişan ve her bakımdan zayıf bir halde olduğu için, kendisinden hiç bahsedilmemektedir.

Hasan Âli Ediz

Son Postanın zabita romanı: 36

KOMİSER SEDAD

Nekleden: İbrahim Safa

Casusun tehditleri

Benim mazim ve seninle yaptığım fenalıklar affolundu. Benim yeni bir kadın olarak yaşadığımı onlar biliyorlar...

— Fakat, galiba başka kimse bilmiyor Sare... Eğer herkes bilirse sen burada istediğin gibi yaşayamazsın... Hele şu zavallı, safdil İhya Rahmi bey... Sare acı acı güldü:

— Anlıyorum, dedi. Zaten en sonunda beni kocamla ve aile ocağımla tehdit edeceğine de biliyordum. Fakat... Bu da senin eline bir şey vermez. Kocam hiç bir şey bilmiyor. Daha doğrusu benim karanlık bir geçmişim olduğunu bildiği ve bana fenalık eden, beni fena yola sürüklemiş olan bir adam bulunduğunu öğrendiği halde ne tafsilatından haberdardır, ne de senin isminden... Eğer her şeyi öğrenirse belki beni bırakır; o takdirde ben gene sana itaat edecek değilim. Gene başımın çarşına bakacağım. Fakat belki de kocam karanlık mazimin tafsilatını öğrendiği ve seni tanıdığı halde de beni affedecektir... O zaman sen yaptığınla kalacaksın, fakat sunu bil, ki sen burada bulduğukça akıbetin vahimdir. Polis seni haber alacaktır...

Bu sözleri söyledikten sonra İshakın yüzünde hasıl olan takallüs, ellerinin asabiyetle sıklması Sareyi ikaz etti. Yaptığı tehdidin karşısındaki adam üzerinde hasıl ettiği tesiri vaktile düşünmemişti. Bu adam tehditten korkacak adamlardan değildi ve onun ölçüsü yoktu. Her seve muktedir, bir lâhzada ve bir tehevür halinde kararını verir, öldürürdü. Bu aklına gelince titredi ve tehdidini hafifletmek için:

— Bana ve havatıma kasdetmedikçe, kocamla huzuruma bozmadıkça ben senin işlerine karışacak değilim. Ancak benim hâlâ polisin nezaretinde bulunduğumu bilmelisin. Komiser Sedad arada bir buraya uğrar...

— Ah... Benim için hiç endişe etme

Sara... Beni bir defa polise haber verdin; bunu büyük bir mükâfat mukabilinde yaptın, affedildin. Şimdi beni haber vermekle eline bir şey geçmez. Polis ise beni asla tanıyamayacaktır. Bu cihetten eminim.

— Fakat, rica ederim başka bir otel bul. derhal oraya taşın! Sen burada oldukça ben daima ızdırab içinde yaşayacağım... Sonra, dediğim gibi... Benden artık hiç bir şey ümid etme. Ben sana yâr olamam artık...

— Zarar yok, ben birkaç gün burada oturacağım. Seni rahatsız etmeyeceğimden emin ol. Eğer kocana benden bahsetmedinse...

— Ettim, senden şüphelendiğimi söyledim.

— Fakat o inanmamıştır. İhya Rahmi bey, çok iyi kalbli bir adam... Bana itimadı var; bütün surlarını bana açıyor. Binaenaleyh benim sana vaktile fenalık etmiş olan meçhul adam olamayacağıma emindim.

— Evet, maalesef...

— Onun için ben hele beni o kadar yakından tanıyan Saraya bile kendimi tanıtmadıkça Güneş otelinden daha rahat, daha sakin bir yer bulamam; aramıya da lüzum görmem. Senin de rahat olacağına kaniim. Bugün ilk defa benimle karşılaşarak seni heyecana düşürdü. Bu heyecanım gittikçe zail olduğunu da görüyorum... Bugün, yarın düşüneceksin. Umarım ki teklifim hoşuna gidecek. Sen Sare olarak yaşamıya lâyıksın. Böyle miskin bir hayat senin gibi hevecan ve ihtiras dolu ruhlar için ölüm demektir... İki gün, üç gün sonra gene görüşürüz...

— Her zamanah benden aynı cevabı alacaksın...

— Fakat bu iki üç gün kimseye hiç bir şeyden bahsetme hiç kimseye... Anlıyor musun ne demek istediğimi? (Arkası var)

Harb ve biz

(Baştarafı 1 inci sayfta)

Hariciye müsteşarı Bütler cevaben demiştir ki:

— Büyük Britanya ve Fransa Türkiye ile imzaladıkları karşılıklı yardım muahedelerinin birinci maddesi mucibince şuna mecbur bulunuyorlar ki, eğer Türkiye bir Avrupa devleti tarafından harbe sevk edilirse ve binaenaleyh bu devlet tarafından Türkiyeye bir tecavüz vukubulursa, Türkiyeye ellerinden gelen bütün yardım ve müzaheretini yapacaklardır. Bu müzaheretin şekli üç hükümet arasında istişare mevzuu olmaktadır.

Bu istişareler bittabi istizahının sualindeki ikinci kısma taallük eden hususları da nazarı itibara almıştır.

Meb'us Cary, İngilterenin şark kuvvetleri kumandanı ile cenubi Afrika başvekil general Smuths arasında yapılmakta olan askeri müzakerelerde Türkiye'nin de temsil edilmediğini de sormuştur. Bütler şu cevabı vermiştir:

— Türkiye ile istişareler yapılmış ve bu istişareler Türkiye ile idame olunmaktadır.

İtalyan gazetelerinin neşriyatı
Roma, 18 (A.A.) — «D. N. B.» Popolo di Roma gazetesine göre, İskandinavya'da garb devletlerinin uğradığı siyasi mağlubiyetten sonra gerginlik Fransızlarla İngilizlerin nazarı dikkatini şarka ve bilhassa Türkiye'ye tevcih etmiştir.

Son zamanlarda Türkiye'ye gelen harb levazımı makbule geçmektedir. Fakat bu, Türkiye'nin garb devletleri için Sovyetler Birliğine karşı harb sahs nesil olmak istediğini henüz göstermez. Bilâkis bazı mehafilde Türk - Rus müzakerelerinin tekrar başlanması beklenilmektedir.

Bundan başka aynı gazetenin Paris muhabirine göre, ötedenberi Fransızların ağız Sovyetler Birliğine karşı nümasil tehditlerle doludur. Ancak fi-

liyata gelince iş değişir. İtalyan hattı hareketine gelince, İtalyanın harbe karışmaması Alpin ve Manş denizinin öte tarafındaki birçok kimselerin hülyalarını bozmakta ve plutokratların gözüne batan bir göp mahiyetini almaktadır. İtalyan kömürlerinin serbest bırakılması onun bir delilidir.

Ciornale d'Italia gazetesinde de kaydediyor ki, Fransada olduğu gibi İngilterede de hiç değilse nümayişkâr bir nareket isteniliyor. Daha bundan bir kaç ay evvel İngilterenin mali faikiyeti ve kaynakları garb devletlerinin en müthiş silâhları olduğu hususunda ısrar edildiği halde şimdi harb eğer bugünkü şeklinde daha devam ederse Almanyanın herhalde garb devletlerinden daha iyi ve daha uzun müddet mukavemet edebileceği maddi ve manevi bir vaziyette bulunacağını söyleyen bir çok kâhinalere tesadüf edilmektedir.

★
Roma, 18 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Ciano ailesinin gazetesi olan Telegrafo, harbin uzun süreceği tahmininde bulunmaktadır.

Fin - Sovyet sulhü ve Sovyetler Birliğine karşı harbe girmek niyetinde olmayan Türkiye'nin vaziyeti harbin yayılmasına mâni olmaktadır. Diğer taraftan muhariblerin müstahkem hatlara karşı bir taarruza geçmeleri az muhtemel olduğundan harb bir yıpratma harbi mahiyetini göstermekte ve her iki taraf bu vaziyete katlanmaya aynı derecede hazırlanmış ve boyun eğmiş bulunuyorlar.

★
Berne, 18 (A.A.) — Corriere del Ticino gazetesinin Roma muhabiri İtalyan siyasi mehafilinin Sovyet matbuatı tarafından İtalyaya karşı alınmış olan vaziyette bir değişiklik olabileceğine dair çıkan haberi kat'iyetle tekliz ettiklerini bildirmektedir. Binaenaleyh Moskova ile

Hitlerle Mussolini nasıl görüştüler?

(Baştarafı 1 inci sayfta)

ni galmıştır. Trenden önce Führer i - nerec Düçenin elini sıkması, müteakiben Ciano'yu selâmlamıştır. Führerin arkasından hariciye nazırı indi.

Führer ve Düçe kit'ayı teftiş ettikten sonra hariciye nazırı ile birlikte Düçenin vagonuna geçerek derhad müzakereye başlamışlardır.

Görüşme esnasında Führerin ve Düçenin maiyetleri ve Düçe ile Brenner'e gelmiş olan sefir Fon Mackensen İtalyan hususi treninin başka bir vagonunda kalmışlardır. Bunlar arasında İtalyanlardan Düçenin hususi dairesi şefi Sebastianini, hariciye hususi kalem direktörü Anfuso, protokol şefi Beiser Celsia, Bolzano valisi ve bu vilâyetin fasist partisi teşkilât şefi bulunmakta idi.

Almanlardan şu zevat hazır bulunmaktadı:

Matbuât sefiri Dr. Dietrich, Führer'in askerî ve şahsî yaverleri, albay Schmud, Bormann, baron von Dörnberg ve hariciye nazırının maiyetindeki diğer zevat.

1370 metre yüksekliğinde olan Brenner geçidi henüz tamamen katlarla örtülüdür. (a.a.)

Londrada neler söyleniyor?

Londra, 18 (Hususî) — Hitler - Mussolini müläkatını tefsir eden siyasi müşahidler, vaziyeti şöyle teşrih etmektedirler.

Almanya, ilhak ettiği memleketlerden çıkarmamak şartile bir sulh aktinin imkânlarını araştırmak üzere Mussoliniye baş vurmuştur.

Bu imkân bulunmadığı takdirde, Hitlerin başhca gayesi İtalyanın fiili müzaheretini temin etmek olacaktır.

Mussolini ise, mutedil ve makul sulh şartları teklif edildiği takdirde İtalyanın tavassutta bulunabileceğini Hitlerle bildirecektir.

Bu hususta iki diktatör arasında mutabakat hâsıl olmadığı takdirde İtalya, Almanya'ya karşı vaziyetini kat'i surette tasrih edecektir.

Mülâkat esnasında Hitler'in, şarki Avrupayı üç nüfuz mntakasına avırmak teklifinde bulunması da yapılan tahminler cümlesindedir.

Bu nüfuz mntakaları Almanya, İtalya ve Sovyetler arasında taksim edilecektir.

Bitaraf memleketlerde neler söyleniyor?

Amsterdam 18 (A.A.) — Reuter bildiriyor:

Alman malûmata nazaran Berlin'deki bazı mahfeller bugünün Avrupa tarihinde kat'i bir tarih olacağı kanaatinde ısrarla göstermektedirler.

Aynı mahfellerde, Almanya ile İtalya arasında müstereken hazırlanan bir programın iki hükümet tarafından ilân edilmek üzere bulunduğu ve bu programın Avrupanın yakın istikbalini tesbit etmekte olduğu bildirilmektedir.

Bazı faraziyelere göre, Almanya, Hitlerin Sumner Wells'e Berlin ziyareti esnasında tebliğ ettiği programın esasında bazı tavizler yapmaya âma-de bulunmaktadır. Bu programın ez-cümle Almanya tarafından yapıldığı yerlerin muhafazası esasını ihtiva ettiği bildiriliyor.

Diğer bazı Alman mahfelleri ise bu ta genişleveciğini derpis etmektedir - çünkü harbin daha büyük bir mikyasla-

Alman gazetelerinin neşriyatı

Amsterdam 18 (A.A.) — «Havas» Berlin'den bildiriyor:

Bazı ecebî müşahidlerin kanaati - ne göre Hitler Mussolini müläkatı, otoriter memleketler arasında sıkı bir ittifak aktedileceği tehdidile «son bir sulh fırsatı» hazırlanmaya matuf bir Al-

Roma arasında yakınlık vukuundan bahs eden şayialar kat'iyen asılsızdır.

Bu muhabir aynı zamanda Türkiye ile İtalya arasındaki münasebatın çok samimi olduğunu ve her iki memleketin Balkanlara ve Akdenize Sovyet nüfuzunun yayılmasına mâni olmak için aynı siyaseti takib ettiklerini ilâve ediyor.

Diğer taraftan Türkiye'nin Rusyaya karşı olan vaziyetinde bir değişiklik vukuunu gösteren hiçbir alâmet mevcud olmadıktan başka Türkiye'nin müttefiklerle olan münasebatı daima gayet sıkıdır.

man teşebbüsünden başka bir şey de - ğildir.

Alman istihbarat bürosu «Berlin - Roma - Tokyo» mecmuasında Alman hariciye nezaretinin matbuat servisi şefi ve Fon Ribentrop'un samimi arkadaşı Schmidt'e atfedilen bir maktele neşretmektedir. Bu makalede bilhassa şöyle denilmektedir:

«Müttefiklerin bitarafı tehdidi, alınan bütün ihtiyat tedbirlerini şimdiden haklı göstermektedir. Alman - İtalyan ittifakı her zaman ve her yerde pek faal ve hududsuz bir şekilde tatbik edilebilir. Almanya ve İtalya hedefleri bazı ihtilâfları aşarak daha geniş kombinezonların tebellür merkezi olabilecek bir cephenin mümessilleridir.»

Ecebî müşahidler bu son iddianın Fon Ribentrop tarafından takib edilen diplomasinin İtalya ile Rusyayı aynı cepheye birleştirmeği istihdaf ettiğini beyan eylemektedirler.

İtalyan gazetelerinin neşriyatı

Roma, 18 (A.A.) — İtalyan matbuatı Hitler - Mussolini müläkatına dair gelen haberlere sansasyonel bir mahiyet vermektedir.

«Popolo di Roma» şöyle yazıyor: «Fon Ribentropun ziyareti esnasında kararlaştırılan bu müläkat son ayların en mühim hâdisesidir. Führer ile Düçe Münih'ten sonra hiç bulunmamış idiler. Bu itibarla yeni bir müläkat yapmaları bir zaruret halini almıştı. Esasen böyle bir müläkatın yapılması çoktanberi derpis edilmekte idi.

Gazeteler bilhassa şöyle başlıklar koymaktadırlar:

«Paris ve Londrada pek derin bir intiba», «Belgradda büyük bir memnuniyet», «İsviçrede endişeli bir intizar.» Messagero gazetesini, bu müläkata Berlinde senenin en mühim hâdisesi nazarile bakıldığını yazmaktadır.

İngiliz gazetelerinin neşriyatı

Londra, 18 (A.A.) — Times gazetesini, başmakalesinde Almanyanın bugünkü ricaili hakiki bir sulh yapmanın imkân-sızlığı aşikâr olduğunu söylüyor.

Bu gazete, Almanyanın Bohemya, Moravya ve Polonya üzerindeki kontrolü, harben sonra da muhafaza etmek arzusu müttefiklerce tasvib edilemeyeceğini, çünkü müttefiklerin, sulhü tesis için zaruri olan birinci şartlarla tezad teşkil ettiğini söylemektedir.

Timesin makalesi şu neticeye varıyor: Berlin'den, Moskovadan veya Romadan çıkan muazzam projelerden hiç birisi, Pariste ve Londrada biran bile nazarı itibara alınmağa değmez.

Diğer taraftan Daily Mail gazetesini, harbe devam etmek için, Lloyd Georges'un beş azalî kabinesi nevinden bir harb kabinesi sistemine avdet edilmesini istiyor ve diyor ki:

Büyük Britanya kendi vaziyetine hâkim olmalıdır.

Londra, 18 (A.A.) — Londra akşam gazeteleri, Hitler - Mussolini müläkatı hakkındaki tefsirlerinde ihtiyatlı davranmaktadırlar.

News Chronicle gazetesini diyor ki:

«Bütün memleketlerin devlet reislerini memleketinde kabule alışkın olan Führerin bu defa başka bir devlet adamını görmek için rahatsızlığa katlanmış mevzuubah olduğu kolayca anlaşılır.»

Star gazetesini de şu satırları yazıyor:

«Harble barış vâdleri Hitlerin kullandığı usullerde daima müvazi yürümüştür. Kendisinin bu ikisinden hangisini seçeceğini görmek için sükûnetle bekli-yelim.»

Fransız gazeteleri ne diyorlar?

Paris, 18 (A.A.) — «Havas» Matbuat hülâsaları:

Le Journal gazetesinde Saint Brice, İtalyan hükümet şefinin sadece yeni bir temasa atılmakla kalmayıp Alman başvekilinin ayağına kadar gitmesi için herhalde müstacel bir vaziyet hâdis olmuş bulunması lâzım geldiğini kaydederek diyor ki:

«Bu tezahürü tevliid eden sebebler tavazzuh edinceye kadar soğukkanlılıkla beklememiz icab eder ve bu tezahürler bir karardan ziyade bir asabiyet eseri telâkki edilebilir. Fon Ribentropun seyahati Sumner Wellsin tahkikatının son safhası hazırlanıldığı sırada vukubulmuştur. Zannedilebilir ki mahver ortakları Ruzveltin memuru mahsusuna verilecek

son malûmatı aralarında anlaşarak vermek istiyorlar.»

Petit Parisien gazetesinde Roger Massip, Sumner Wellsin Avrupa anketini bitirdikten sonra Fransız - İngiliz kararlarının kat'iliği hakkında Düçeye bazı sarih malûmat verdiğini ve Mussolininin bu malûmatı Hitlerle tebliğ etmesi muhtemel olduğunu kaydederek diyor ki:

«Fakat şüphe yoktur ki bu görüşmeler esnasında Alman - İtalyan münasebatı geniş surette bahis mevzuu edilecektir. Bu da isbat eder ki Fon Ribentrop bu mevzuu tamamen tüketmemiş ve Romayı İtalyanın harbin bidayetindenberi aldığı gayri muhariblik vaziyetini değiştirmek zaruretine ikna edemediği gibi bir İtalyan - Sovyet yakınlığı hususunda da keza ikna edememiştir.»

Ordre gazetesinde Pertinax son hafta zarfındaki hâdiseler silsilesini bir sulh taarruzunun yakın olduğuna alâmet saymakta ve şöyle demektedir:

«Düçe ve onun peşisıra Führer Sumner Wells vasatı ile Ruzveltin bu sulh taarruzuna sürüklemekle övünüyorlar. Diyebiliriz ki Sumner Wells 26 Şubat tarihli müläkatını Cumartesi günü devam ettirerek Londra ile Parisin vaziyetlerinde Mussolininin sulhü zannedildiğinden daha yakın gösteren tahminine hak verebilecek bir mahiyet bulunmadığını anlatmıştır.»

Exelcior gazetesinde Marcel Pays, Führerin Balkanlarda bolşevizmin yolunu kesmek ve bu suretle Ruzveltin ve Parisle Londrada sulh lehinde tavassutunu umduğu Papanın tevccühünü kazanmak üzere daha sıkı bir Alman - İtalyan elbirliği yapmak istemesi ihtimalini uzak görmemektedir.

Petit Parisien gazetesini muharriri Elie Bois ez-cümle diyor ki:

«Şartlar şimdi malûmdur. Binaenaleyh Berlin'den, Romadan veya başka bir yerden gelecek olan teşebbüsler müttefiklerin hedeflerinden ayrılmamak hususundaki bükülmez azimleri karşısında kırılmaktan başka bir işe yaramaz.»

Ordre gazetesinde Emil Bure her ne pahasına olursa olsun sulhün muhakkak harb demek olduğunu, kuvvetle ifade ettikten sonra şöyle devam ediyor:

«Fransa ile İngiltere Hitlerle müzakerayı kabul edecek olurlarsa süratle mezara inecekler ve mezardan Avusturyaya, Çekoslovakıya ve Polonyaya kurta ramamış olacaklardır. Müttefikler bu dost ve müttefik milletleri İhya ettikten sonra yaşamak istiyorlar. Bugün sulh demek müttefikler için bir mağlubiyet demektir.»

Mülâkata aid ifşaat

(Baştarafı 1 inci sayfta)

Bir Alman gazetesi'nin neşriyatı
Roma, 18 (Hususî) — Hitler - Mussolini müläkatını mevzuubah eden «Doyçe Algemayne Çaytung» gazetesini, bu müläkat esnasında cenubu şarki Avrupanın vaziyetinin de gözden geçirilmiş olduğunu yazmaktadır.

Aynı gazete, Avrupanın bu bölgesile yakından alakadar olan müttefiklerin Ankara - Roma ve Ankara - Moskova arasındaki münasebatın inkişafını dikkatle takib ettiklerini tebarüz ettirmektedir.

Romada neler söyleniyor?

Londra, 18 (Hususî) — Hitler - Mussolini müläkatı sürprizinin Romadaki resmî mahfellerde uyandırıldığı tesir henüz zail olmamıştır.

Bir İtalyan devlet adamı, İtalyanın harbe gireceğine dair Berlin membalardan verilen haberi hayretle karşılamış ve bunun bir tecrübe balonu olduğunu söylemiştir.

Almanya'da neler söyleniyor?

Londra, 18 (Hususî) — Hitleri hâmil tren bu gece Münih'e vâsil olmuştur. Hitlerin burada tevakkufl edeceği anlaşılmaktadır.

Hitlerle birlikte seyahat eden maiyet erkânından bir zat, bu akşam demiştir ki:

— Brenner müläkatı, İtalyan - Alman münasebatı çerçevesi dahilinde cereyan eden normal bir hâdisedir.

Bu müläkat neticesinde herhangi bir sansasyonel hâdiseye beklememelidir.

Diğer taraftan Mussolinin de gece yarısına doğru Romaya avdet etmiştir. Mussolininin Wels ile yeni bir görüşmede bulunması müste'ad değildir. Wels, Çarşamba günü Nevyorka hareket edecektir.

"Son Posta,"nın Hikâyesi

Cemilenin sırrı

Yazan : Mahmud Atilla Aykut

Genç köylü kızı, kınalı ellerini; ok bakışlı delikanlının nasırlı avuçlarına u - zatmış, kömür siyah saçlı başını onun geniş ve kuvvetli omuzlarına dayamış u - sul, usul anlatıyordu:

— Anladın mı Şakir? Kocamla kayna - nam bu gece (Kurtbey) köyüne düğüne gidecekler. Hastayım diye giymiyeceğim. Gece yalnızım gel. Ben topu (pencere) açık korum. Seni oradan alırım içeri he mi?

Delikanlı göğsüne çektiği sevgilisine bir yol daha baktı. Ve ayta tüylü esmer renkli yüzünü engin bir iştiha ile öptük - ten sonra onu kolları arasında biraka - rak ağaçta dayalı çapasını omuzladı:

— Hadi sen var git. Ben gelirim gece dedi...

Cemile ile Şakir tarladan dönen köy - lüler tarafından görülüp 'af olmasın di - ye ayrı, ayrı yollardan köye döndüler.

On arşın ilerideki ıhlamur ağacının ar - kasından bir gölge kırpırdı. Kendi ken - dine homurdandı gibi söylendi:

— Vay kahpenin dölü vay. Bu gece he... Peki...

Cemile; «Akviran» köyünün en güzel, fakat, en fakir kızı idi. Ufacık bir külü - bede babasile beraber yaşıyordu. Başka kimsesi yoktu. Babasına köylüler: «Bü - yücü dede» derlerdi. Lohusa kadın'ar, yavuklu kızlar, sar'ah çocuklar, dalaklı hastalar, frengiye tutulmuş zavallılar o - kunmak için «Büyücü dedeye» gelirlerdi. Büyücü dedenin oturduğu yer odası garib ve korkunç bir teşrihaneye benziyordu.

Kırk çanaklar içerisinde türlü, türlü flâçlar. Kaplumbağa kabukları, hayvan kemikleri, ocaklığa asılmış iri taneli tes - bihler bile vardı bu odada...

«Büyücü dede» gece yarılarında kadar bu acayib laboratuvarında çalışır. Sarar - mış büyü kitaplarından büyüler, mis - ralar düzer, yıldızlara bakar, cinleri, pe - rileri başına toplar. Bazı geceler cemi - leyi bile korkutan anlaşılmasız âyinler ya - pardı.

Kendisine okunmağa gelenlerle dünya kelâmı konuşmaz, ellerinden para pul al - maz. Kara postunun altına koymalarını işaret ederdi. Kendi kendine mır'dana - rak ve içinden bir şeyler okuyarak has - talarını odasının önündeki sofada nefes - ler, ilaçlarını orada verirdi. Kimse onun odasından içeriye adım atamazdı. Her - kes «Büyücü dedenin» hışmına uğrıya - cağından korkardı. Köyün en güzel kızı Cemile işte bu garib ve esrarengiz ada - mın kızı idi. Anasım çocukken kaybet - mişti. Büyücü dedenin perileri, cinlerle konuştuğu akşamlar Cemileye de eza, ce - fa ettiği, onu dövdüğü rivayet edilirdi. Büyücü dedenin kızı diye delikanlı'ar bile Cemileye aşinalık etmekten sakınır - lardı...

Cemile, yirmi yaşına bastığı zaman, köyün en gelirlî ağalarından «Tatar İb - rahim» on yaşındaki oğlu Ramazana Cem - ileyi istedi. «Tatar İbrahim» Cemileyi oğluna karı diye değil, tarlasında işe ya - rar ırgad diye almıştı. Yirmi yaşındaki bir kızla on yaşında bir çocuğun evlen - mesi elbette ki doğru olamazdı. Amma köylülerce bunda şaşılacak bir şey yok - tu. Daha geçen yıl muhtarın dokuz ya - şındaki «Ömer» ile «Çay» köyünden Ah - med ağannın yirmi iki yaşındaki Haticesi ile evlenmişler miydi? Bu hâdise yal - nız bir taraftan münakaşa edildi:

Çıkan, çıkan, küp küp altınları olduğu rivayet edilen Büyücü dede acaba Cemileyi kaç Osmanlı altınına satmıştı. Köylerde kız evlâd, pazarda satılan bir mal gibi para ederdi. Bu hak da sadece babanın oldu. Ne Tatar İbrahim, ne Büyücü dede köylüye bu alış verişe dair bir şey fısıldamadılar ve bu bir sır olarak gizli kaldı...

Tatar İbrahim, delikanlılara nisbet; köylülere şan o'sun diye tam on gün dü - ğün dernek yaptı. Kasabadan davul, zur - na ve köçek getirtti. Kazanlarla yemek pişirdi. Davarlar kesti, yağlı güreşler yaptırttı ve bir Cuma gecesi de dualarla, fâhillerle Büyücü dedenin kızı, Tatar İb - rahimin evine gelin götürüldü.

Köyde; damadla, gelinin bir odaya ka - pandığı ilk gece damadın muvaffakiyeti - ni silâhla müjdelemek an'ane ve âdet hükümüne girmişti. Bu silâhı damad atar ve bu silâh sesi bekâret işaretine alâmet ve bu sayılırdı... Bu vazifeyi yapacak damad,

çoktan gelin yatağında büzülüp uyumuş - tu. Cemile o gece kocasının koynuna bir ana gibi sokularak yatmıştı. Bekledik - leri silâh sesini duymayan köylüler bir zaman da fısıltı halinde bunun dediko - dusunu yaptılar...

Kaza mahkemesinin salonu köylü'lerle doluydu. Tatar İbrahim'in gelini Cemile ile şırtmaç Şakir zina ederken yaka - lanmışlar. Tatar İbrahim gelinini de, sı - ğırtmacı da mahkemeye vermişti. Müba - şir bu iki suçluyla mahkeme odasına ça - ğırdığı zaman içerisi hıncahınç doluydu. Diğer daire memurları bile dedikodusu kazaya kadar akseden bu enteresan dava ile yakından a'âkardardılar. Reis evvelâ şırtmacı dinledi. Ona birçok sualler sor - du. Şakir bütün suallere tek bir cümle ile cevap veriyordu.

— Cemile Ramazanın değil, benim kar - mıdır reis bey.

Şırtmacının bu cevabı üzerine mah - keme karıştı. Tatarın taraftarları yüksek sesle söylenmeğe başladılar:

— Tuu... bre ekmek haini, gözüne, dizi - ne dursun. Utanmaz, alçak namussuz he - rif...

Reis zili çaldı. Gürü'tü edenleri sus - turdu. Sorgu sırası kıza gelmişti. Önu fitalı, başı yazmalı, eli kınalı Cemile a - yağa kalktı. Yüzünün rengi al al olmuş - tu. Reis ona da birçok sualler sordu. Her - kes sade kulak kesilmiş bu kötü kadının söylediği sözleri dinliyordu.

— Ne dersin bunlara kızım?

— Demek bütün bu şeyler doğru öyle mi?

Cemile cevap vermeden etrafına ba - kındı. Birini arıyormuş gibi herkesi ay - rı, ayrı süz'dü. Kendisine gülerlek manalı bakanları görmemezlikten geldi. Ve son - ra aradıklarını bulmuş gibi yüzünün de - rileri gerildi. Koyu siyah gözleri kıvı - cımlandı, par'adı. Reise dönerek, herkesi hayrette bırakacak kadar serbest bir ta - vırla yüksek, pürüzsüz bir sesle konuş - mağa, hayır sadece konuşmağa değil, hay kırmağa başladı:

— Reis bey dedi, benden bana sorgu sorup durursun? Aha şurada beni sütlü bir inek gibi beş altına satan babamla, be ni ırgad diye kendine satın alan kayna - tam duruyor. Ne benim, ne Şakirin, ne de kocam olacak çocuğun günahı yok bu işte. Kocamı ben her gece çocuğum gibi kucağımda uyuttum. Onun mekteb tor - basını (çanta) bile ben kendi ellerimle diktim. Suparasını (kitap) ben verdim. Ben kötü kadın değilim... ve sonra en ma - sum hicırıklarla başını önüne eğerek ağlamağa baş'adı.

Mahkeme bu sefer büsbütün karıştı. Büyücü dede sopasını sarılarak doğrul - mak istedi. Tatar İbrahim homurdana - rak yumruklarını kıza doğru uzattı. Biraz evvel çit olmayan salon şimdi bir köy pazarına dönmüştü. Herkes bir şey ko - nuşuyordu. Ne mübaşirin bağırması, ne reisin hiddetli müdahalesi gürültüyü bas - tıramadı. Mahkeme kısa bir tatil yaptı. Halk dışarı çıkarıldı. Gizli yapılan ikinci celsede reis Cemile'ye bir sual daha sor - du:

— Bunu neden evvelden düşünmedin? Neden babana ben bu çocukla evlenmem demedin.

— Nasıl demedim reis bey. Yalvardım bile. Bana da herkes gibi büyü etti. Tatarın oğlile evlenmezsem beni cin - lerle evlendirecekti. Korktum, ben garib bir kızım. Daha ben de neyim ki...

Cemile tekrar ağlamağa başla - mıştı. Mahkeme heyeti kısa bir mü - zakereden sonra günahkârlara son birer sual daha tevcih etti.

— Kızım sen Şakiri istiyor musun?

— He.

— Sen Şakir; Cemileyi karı olarak a - lıyor musun?

— Ahyorum efendim.

Heyeti hâkime karar vermek için oda - larına çekildiler, biraz sonra şu kararı zabıt kâtipi yüksek sesle okudu:

«... Veli kızı Cemile cebir ve ikrah bulunduğ, kocası Ramazanda ise evlen - miye ehliyet olmadığı görülmüş ve zina iddiası'le mahkemeye müracaat edilmiş olması keyfiyatı arız ve amik tetkik edil - mekle Cemile; küçük Ramazanın zev - cei menkûhası olma kaydını ref ve izale etmiş ve hazırı bilmeclis olan Cemile ve Şakir ise yekdiğerini ister olduklarını

Rihtım hamallarının biriken paraları tevzi edilecek

Münakalât Vekâleti rihtım hamalları - nın 937 Nisanındanberi Emlâk Banka - sında biriken 16 bin liradan fazla araba hissesinin kendilerine tevzi edilmesini kararlaştırmıştır.

Rihtım hamalları bir müddet evvel geçim vaziyetlerinin iyi olmağımı ileri sürerek bu paranın tevziini istemişler, fakat Liman İşletme İdaresi bankadaki bu paraları sermaye yaparak ameleler a - rasında bir tevain sandığı kurmağı dü - şündüğü için, keyfiyet Münakalât Vekâ - letine arz edilmiş, bu hususta direktif is - tenilmişti. Hattâ bir aralık hama'lar Em - lâk Bankasındaki paranın daha fazla ol - duğunu iddia ettikleri için mesele adli - yeye intikal etmişti.

Münakalât Vekâletinin yeni karare ile bu mesele halledilmiş bulunmaktadır. Em'âk Bankasındaki paralar noter hu - zurunda rihtım hamallarına tevzi oluna - caktır.

Rihtım hamalları bugünlerde arala - rından seçecekleri bir heyet vasıtasile Liman İşletmesile temasa geçeceklerdir. Her hamalın hissesine isabet edecek pa - ra miktarı tesbit olunacak, bunu mütea - kib tevziata başlanacaktır. Rihtım ha - mallarının bu araba hisse'eri hâlâ top - lanmaktadır. Bundan sonra toplanacak paralar 15 günde veya ayda bir defa hakkı olan hamallara tevzi edilecektir.

Müteferrik:

İki memur takdirname ile taltif edildi

Vilâyet maiyet memurlarından Ke - mal Ayeun, ve Hulki Metinin Erzinc - an felâketzedelerine yapılan yardıml - larda emekleri görülmüş, Dahiliye Vekâ - leti tarafından kendilerine birer tak - dirname gönderilmiştir.

Sadıkzade vapurunun enkazı satıldı

Geçen yıl Egede Adrasan feneri ci - varında kavalıklara oturan ve yüzdü - rülmesi mümkün olmayan Denizyolları İdaresinin Sadıkzade vapurunun enkazı bir armatöre satılmıştır.

Vapuru alanlar kaza yerine giderek enkazı parçalıyacak ve makinelerini sökeceklerdir.

Denize düşen bir adam kurtarıldı

Küçükpazarda Muradıye sokağında 36 sayılı evde oturan ve bir birahane - de sazendelik eden Hasan, evvelki gece köprüye yanaşan Adalar vapurun - dan çıkarken müvazenesini kaybede - rek denize düşmüştür.

Etraftan yetişilerek kurtarılan ka - zazedede denizde bir hayli su yuttuğun - dan, tedavi edilmek üzere hastaneye kaldırılmıştır.

İkrar eylemiş ve dahi birbirlerinin de küffü (küfüv) olmaları zâhir bulunmuş o'duğundan eşbabı anıfeye binaen ana - sıru mefkud nikâhı sabıkın feshi ile; Cem - ile ve Şakirin bitariküssene nikâhları - nın akti caiz olduğuna karar verdi...

Bermurad olan günahkârlar bir daha köve dönmediler. Cemile' reis kendine evlâdlık aldı. Şakiri de mahkemeye oda - cı yaptılar.

Halide Edib Üniversitede ilk dersini verdi

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakül - tesi İngiliz edebiyatı profesörlüğüne ta - yin edilen Halide Edib, ilk dersini dün saat 17 de vermiştir.

Bu açış dersinde Üniversitenin birçok profesörleri ve edebiyat âlemimizin ta - nınmış simaları ve kalabalık güzide bir dinleyici kütlesi bulunmuş, dersane sa -

«Son Posta»nın tarihi tefrihası: 174

BİNBİRDİREK BATAKHANESİ

xazan: Reşad Ekrem

Dede Sultan

Dedi. Gevherli hanım da: — Safa geldiniz dede sultan...

Dedi, Murad:

— Eyvallah hanım bacı...

Cevabını verdi.

Gevherli hanım dede sultana karşın - da yer gösterdi. Tayyazade hanım sulta - nın dizi dibine oturdu. Kahve ve çubuk - lar içildikten sonra, hanım sultan kısa bir raks ve saz faslı yaptırttı.

— Dede sultan, bu Tayyaroğlu sizin için âla taşlar yapar, hattâ bu yüzük için dahi onun yaptığı ameli taştır dedi, doğ - ru mudur?

— Eyvallah.. doğrudur.

— Hiç üzerinizde yapılmış var mıdır?

Sultan Murad koynundan bir torba mücevher çıkarıp döktü. Elmas parıltısı karşısında, Gevherli Esmâ Hanım sulta - nın aklı gideyazdı. Derviş, bilhassa a - vucuna koyduğu dört parça elmas ise, ömründe görmediği şeylerdi. Hakiki bir elmastan farkı yoktu. Hiç tereddüd et - meden o dört parça şahane elması, kese - sinin içine attı:

— Dede sultan.. dedi. Bu sarayın için - de sana bir gizli oda vereceğiz.. Beğen - diğin cariye ve oğlanı da senin hizmetine veririm; var safayı hatır ile otur ve ba - na lâzım oldukça böyle elmaslar yap.. seni kendime mahrem ederim... Bu saray - da olan zevk ve safayı Sultan Murad sar - ayında göremezsin...

Murad, ayağa fırladı. Sırtından cüb - besini, başından derviş küllâhını attı. Gev - herli hanım şaşırmış, tahtın arkalığına yaslanarak:

— Hay... Hay... Hay...

Diye feryatla başlamıştı. Genç padi - şah takma saç ve sakalını da fırlattıktan sonra gürlüdi:

— Bre hınzır, bre mel'un, sen kimsin ki beni kendine bende etmek istersin?!

— Hay... Hay... Hay...

— Bre sen Allahtan korkmaz mısın ki bu batakhaneyi açıp bunca suçsuz adaml - lara zulmedip canlarına dahi kıyarsın... — Hay... Hay... Hay...

Sarayın içinde sanki bir kıyamet kop - muştı. Zenci ağları, baldırçıplıklar ve katil'er çetesi, yalnız kılıç ve yalnız han - çer taht odasının hücum ederken cariye - ler ve oğlanlar bağırıyorlar, Gevherli hanım bendelerinden bir kısmı da, yükte hafif, pahada ağır eşyalarını alarak sa - raydan kaçıyorlardı.

Tayyazade, taht odasının iki kanadlı kapısını, ardına kadar açtı ve avazı çık - tığı kadar bağırmağa başladı:

— Bu devleti Âli Osman Sultan Mu - rad Hanındır!..

Gevherli hanımın gözleri kararmış, beyni oğulduyordu:

— Hay.. hay... Yaktın beni Tayyaroğ - lu... Yaktın beni külhani...

Esmâ Hanım sultanın son sözü bu ol - muştı. Başı sağ omuzuna düştü, gövdesi

iki büklüm oldu ve tahttan yuvarlandı, ölmüştü. Karşılarında, gözlerinden ateg saçan Sultan Muradı gören katiller ise, ters yüzüne dönmüşler, onlar da kaçma - ğa başlamışlardı. Fakat, Fazlı paşa sar - yı, sıkı bir yeniçeri kordonu içine alın - mıştı. Saraydan kaçanlar, derhal yaka - lanıyordu. Yandım Alinin tutulması için de gümrükçünün konağına adamlar gön - derilmiş, bu yaman baldırçıplak da ora - da yakalanmıştı.

Gevherli hanım batakhanesinin hazi - nesini Sultan Murad derhal kendi mühü - rü ile mühürlüdi; mallar ve mücevherler, bir heyet huzurunda sahiblerine dağı - lacaktı. Cariyeler ve köleler esir pazarı - na yollandı. Onlar da satılarak, parası, batakhaneye düşürülenlere, yahud varis - lerine verilecekti. Yalnız Feridun oğlanı, Sultan Murad enderunu hümâyun gi - manları arasına alırdı.

Batakhaneye çetesine gelince, zenci a - ğalarla beraber, Sultan Muradın hu - zunda hepsinin başı vuruldu. İlk idam edilen Arnavud Sinandı. En son kafası kesilecek olan da Yandım Ali idi. Fakat bu müthiş serseri, Poyrazın yüzüğü sa - yesinde canını kurtarmağa muvaffak ol - du. Cellâd Kara Ali, Zerefşanın katilini bir yumrukta diz çöktürken Yandım Ali parmağındaki yüzüğü padişaha gös - termiş ve Murad, cellâda:

— Dur!..

Diye bağırmıştı. Yandım Ali, Sultan Muradın ayaklarına kapanarak tövbe ve istiğfar etti ve padişah tarafından canı bağışlanarak Alaman sınırındaki palan - galardan birine sürgün edildi. Baldır - çıplak Yandım Ali orada, serdengeçti gaziler arasında bir namlı yiğit oldu. Ba - şından türlü yeni maceralar geçti.

Batakhanenin tanınmış kurbanlarına gelince:

Pembe yaşmaklı Kamer hatunun âşi - ğı Hacı Ataullah, ölmüştü. Bursalı Sadi - zadeyi ise dildadesi Şevkidil ile cümbüste bulmuşlardı. Kuşbaz mirasvendi Muradın ayaklarına kapanarak bu cariye'nin ken - disine ihvan edilmesini dilemişti. Balıkçı güzeli Ahmedi batakhanenin cezahane denilen yeraltı zindanında bulmuşlardı. İdam edilen katillerden birinin itirafına göre, balıkçı güzelinin ertesi günü bo - ğulması kararlaştırılmış imiş. Küçüke - fendi, Mısırçarşılı Osman Efendi, kadimî erkekleri daha tam otuz sekiz kişi, odalar - da, yahud cezahanede bulunup kurtarı - lmışlardı.

Durdüncü Murad biri Sahba kalfa ile Tayyazadeye, diğeri de Safınaz ile balık - çı güzeli Ahmede gifte düğün yaptırttı. On beş gün, on beş gece süren bu düğün, halka ihtilâl ve batakhanenin kanlı ha - tıralarını unutturdu.

Midilli çocuğa gelince, Tayyazade ta - rafından Sultan Murada takdim edildi. Padişah bu açış, güzel ve sevimli çocuğu Hâs oda oğlanları arasına aldı. Pek kısa bir zaman içinde, Midilli, Muradın, he - men hiç yanından ayırmadığı hizmetkâr - larından biri o'du. Şehirde tebdil ge - zerken, Deli Hüseyin ile beraber onu da götürmeğe başladı. Midilli, Deli Hüse - yinden gayet güzel kılıç kullanmasını öğrendi.

Bir gün gene, dördüncü Murad, Deli Hüseyin ve Midilli ile tebdil geziyordu. Zengin bir gemici kıyafetine girmişti. Taşçı'ardan geçiyorlardı. Padişah dük - kânlardan birine uğradı:

— Hoş geldin... Buyur reis... Buyu - run ağam...

— Bizim taş hazır mı?..

— Yazı bitti gemici ağa... Gelin azı - cık daha iş var.

Murad, bir taşçı ustasının büyük bir dikkatle işlediği pantelik mermerinden bir mezar taşının karşısına geçti. Bu kıy - metli, fakat sade taşın ortasında kabarti - ma bir gül vardı. Altında, tâlik ile bir kit'a yazılıydı:

Yola düşüp giden dilber
Musam eğlendi gelmedi.
Yoksa yolda yol mu sağdı,
Musam eğlendi gelmedi.

BİTTİ

Memleket Haberleri

Kaşta zeytincilik geniş mikyasta ıslah bekliyor

Dağları ve taşları zeytin ağaçları ile dolu olan kazada senede ancak 20 bin kilo zeytin çıkarılabiliyor

Yağ çıkarılmak üzere toplanan memleket zeytinlerinden bir yığın

Kaş (Hususî) — Zeytinciliğin ıslahı hakkında son çıkarılan kanun, kazamızı ehemmiyetli alâkadar etmektedir.

Kaşın binlerce yıllık mazisi göstermiştir ki; evvelce buralarda oturanlar, daha çok zeytincilikle meşgul olmuşlar ve bu sahada çok ileri gitmişlerdir. Topraklarımız üstünde bitkin bir halde yayılmış bulunan lisyâ harabeleri arasında sık sık tesadüf edilen zeytin yağı taşları, bu memleketin en büyük servetini zeytin tanesi ve zeytin yağının teşkil ettiğini göstermektedir.

Kuvvetle tahmin ediyoruz ki; o zamanki Kaş, mümbit ve mahsuldar topraklara malikti. Geçen binlerce yıllık zaman zarfında arzî hâdiseler vukubulmuş, bu mümbit ve mahsuldar toprakları sellerin getirdikleri taşlar örtmüş ve bu memleketin sahillerinde yıkıntılar olarak bir sürü adalar meydana gelmiş ve deniz biraz daha ilerlemiştir.

Bugünkü sahilleri taşlık ve çalıklardan ibaret olmasına rağmen toprağı, zeytin ağaçlarının yetişmesine gayet müsâid olan kazamızda, bol miktarda yabancı ve buna nisbet edilemeyecek derecede az aşılınmış zeytin ağaçları mevcud bulunmaktadır. Vakit vakit, yeni zeytinlikler açmak ve ıslah etmek için vukubulan müracaatlar kolaylık lar görmüş ve bu sahada bazı müteşebbisler, var kuvvetleriyle çalışmışlarsa da elde edilen netice, istenilen netice olmamıştır.

Ağaçlar, ya develerin ve keçilerin hücumuna uğramış ve kısmen harap olmuşlar veyahud da yabancı hayvanların tecavüzlerine uğramışlardır.

Bugün Kaşta elde edilen zeytin yağı miktarı pek azdır. Bu işle alâkalıların bize söyledikleri rakam 20.000 kilo üzerinde durmaktadır.

Fakat dağları ve taşları zeytin ağaçları ile sıvanmış olan Kaşta zeytin ağacı sayısız yüz binlerin içinde hesaplanmaktadır.

Yeni çıkan zeytin ıslah kanunu, kazada tam bir alâka ile karşılanmıştır.

Vatandaşlar, bu hususta yeni teşebbüslere girişecekler ve bu kanunun bahsettiği faydalarından istifadeye çalışacaklardır.

Temennimiz; zeytin ağacı mütehasısının bir an evvel kazaya izamıdır.

Konyada pasif korunma tecrübeleri

Konya (Hususî) — Bu ayın 13 üncü günü gecesi Konyada pasif korunma tecrübeleri yapılmıştır.

Gece saat 21 e çeyrek kala canavar düdüğü ile alarm işareti verilmiş, şehirde bütün elektrikler söndürülmüştür. Tecrübe 21 buçuğa kadar tam bir intizam içinde devam etmiştir. 14 Mart gündüz saat 9 a çeyrek kala da ikinci tecrübe yapılmıştır. Tecrübe saat bir e kadar gene aynı intizam ve sükûn içinde devam etmiştir.

Balıkesirde pasif korunma tecrübeleri

Balıkesir (Hususî) — Balıkesirde 14 Şubat Perşembe günü pasif korunma tecrübeleri yapılmıştır.

Saat 14 te şehrin garbi şimalisinden düşman tayyarelerinin geldiği görülmek üzere alarm işareti verilerek suretile hal ka vaziyet duyurulmuştur. Tehlikeyi hisseden esnaf ve halk derhal dükkânlarını kapamış, vesaiti nakliyeler durmuş, sığınaklara iltica edilmiştir.

Birkaç dakika devam eden hücumlarda gaz, yangın ve tahrib bombaları atılmıştır. Atılan bombalar Anafarta mahallesine, Sığırpazarına, Hacıbey illi okuluna, Paşa camisi avlusuna ve şadırvan yanına düşmüştür. Çıkan yangınlar itfaiye ve vazifedar gruplar tarafından hemen söndürülmüştür. Yaralananlar da ilk sıhhi tedavileri yapılarak hastanelere kaldırılmıştır. Gazlerden şadırvan suyunun zehirlendiği görülmüş ve derhal kordon altına alınarak halkın bu suyu kullanmasının önüne geçilmiştir.

Tayyarelerin gittiği ve hiçbir tehlikenin kalmadığı gene alarm işaretinin verilmesi ilân edilmiş ve şehirde normal havat tekrar başlamıştır.

Muradlı ve havalisinde şiddetli kış

Muradlı (Hususî) — Muradlı ve havalisinde sürekli yağmurdan sonra tipi halinde kar yağmaktadır. Karın irtifai 50 santimi bulmuştur. Bu yüzden samanın kilosu 60 paraya kadar çıkmıştır. Bu vaziyet bilhassa koyun sahiplerini müteessir etmektedir.

Gerede radyo merakı

Gerede (Hususî) — Kazamızda radyo merakı gün geçtikçe artmaktadır. Şimdiye kadar posta idaresine 70 radyo kaydedirilmişdir.

Fakat kazamızda gündüz cereyanı olmadığından halk lâıyık vechile radyo neşriyatından istifade edememektedir. Bu ciheti nazarı dikkate alan alâkadarlar gündüz neşriyatını halka dinletilmek için akümülatörlü büyük bir radyo almak kararını vermişlerdir.

Bu radyo şehrin muhtelif yerlerine konacak hoparlörler vasıtasıyla kazanın radyo ihtiyacını temin edecektir.

Çorlunun güzel bir göçmen köyü

Çorlu (Hususî) — Çorlunun Sarılı köyü yeni inşa edilen göçmen köylerinden biridir. Üç yüz elli evden teşekkül eden bu köy halkı ziraatle meşgul olmaktadır.

Tren güzergâhı olan bu modern köyün en mühim ihtiyaçlarından biri de istasyon binasıdır.

Çünkü, tren bekleyen halk bu yüzden müşkülata maruz kalmaktadır.

Devlet Demiryollarının buraya hiç olamazsa bir baraka yaptırması lâzımdır.

Gerede Halkevi çalışmaları

Gerede (Hususî) — Halkevlerinin sekizinci yıldönümü kazamızda da merasimle kutlanmıştır. Halkevinde saat 15 te bütün memur ve halk toplanmış bulunuyordu. Başvekil sayın doktor Refik Saydamın söylevi radyo ile dinlenilmiş, bunu müteakib Halkevinin bir senelik faaliyet raporu okunmuş, merasime nihayet verilmiştir. Gece Halkevinde muhtelif eğlenceler yapılmış, Halkevi bol elektriklerle süslenmiştir.

Cizre ağaçlandırılıyor

Kasabanın büyük caddesine fidan dikilmeğe başlandı, yeni ve modern binalar yapıldı

Cizre yollarına fidan dikilirken

Cizre (Hususî) — Kazamızda her gün biraz daha artan bir imar faaliyeti göze çarpmaktadır. Evvelce temeli atılan büyük ve asri garnizon binası tamamlanmış, ön kısmının tesviyei tırahiyesi yapılarak etrafı parmaklıklarla çevrilmiştir. Binanın etrafına güzel bir bahçe de ilâve edilmiştir.

Diğer taraftan belediyeye aid iki katlı eski hükümet konağı da iyi bir tamirden geçirildikten sonra ufak makyasta bir hastane haline konmuş, etrafına da bahçe yapılmıştır.

Ayrıca yeniden bir askerî mahfel de yapılmıştır. Burası gerek memurlar, gerek zabitan için çok samimi bir toplantı yuvası haline getirilmiştir. Be-

lediye memleketteki sıtma ile eşaşı şekilde mücadelede karar vermiş ve ilk iş olarak kasaba etrafında bataklıkların kurutulması için Dicle nehrinde bir sed yapılmasına başlanmıştır. Seddin temeli geçenlerde merasimle atılmıştır. Kasabanın içme suyunu nazarı dik-kate alan alâkadarlar faaliyete geçmişlerdir.

Ağaç dikme mevsiminin başlaması ile kasabanın büyük caddesinin iki tarafına fidan dikilmesi kararlaştırılmıştır. Kaymakam ve belediye reisi Baki Basaran ile ziraat memur vekili fidan ekilecek yerlerin tesbitine başlamışlardır. İlk olarak birkaç yere fidanlar dikilmiştir.

Küçük memleket haberleri

★ Gerede posta ve telgraf idaresi kazamıza gelen posta ve telgraf müfettişlerinden Reşad Ünal tarafından teftiş edilmiştir.

★ Çoştanberî münhal bulunan Gerede hususî muhasebe memurluğuna Düzcü muhasebe varidat memuru Nevzad Edin tayin edilmiş, kazamıza gelerek yeni vazifesine başlamıştır.

Kadın kaçırın evli adam

Bursa (Hususî) — Körüklü köyünden Hasan oğlu Mustafa, evli ve iki çocuğu olduğu halde genç komşusu Yaşarın henüz nikâhlanmadığı Fatma isimindeki kadına göz koymuş. Yaşarın köyden gitmiş olmasından istifade ederek Fatmayı kaçırmıştır.

Mustafa hakkında kanuni takibat yapılmaktadır.

Gerede Kızılay faaliyeti

Gerede (Hususî) — Gerede halkının felâketzedelere karşı gösterdiği ölgüsüz alâka cidden şayanı takdirdir. Kurban bayramında bütün Gerede halkı kurban paylarından bir miktarını Kızılaya teberrü etmiştir. Millî komitenin başkanlığı altında yapılan teberriyat kazamızın küçüklüğüne rağmen 4 bin lirayı geçmiştir. Bundan başka felâketzedelere yapılan 11 teneke kavurma bugün İsmetpaşa istasyonuna sevkedilmiştir. Gönderilen giyecek eşyanın ikinci postası da hazırlanmaktadır.

ormanının yandığını duymuşlardır. Değirmenci Ali ile arkadaşı Mustafa orman yangınına sebebiyet vermediklerinden zan altına alınarak mahkemeye verilmişlerdir.

Tokat meb'usları Zilede

Zile (Hususî) — Meb'uslarımızdan Bayan Muammer Develi ile Cemal Kovalı şehrimize gelmişler, Halkevinde şereflerine bir ziyafet verilmiştir. Bu arada memleket ihtiyaçları da görüşülmüş ve hasbihallerde bulunulmuştur. Meb'uslarımız halk dersanelerine de-

vam eden talebelerle de meşgul olmuşlar ve sualler sorarak aldıkları karşılıktan memnun kalmışlardır.

Resmimiz, meb'uslarımızı kaymakam ve kaza memurları ile bir arada gösteriyor.

Pazar Ola Hasan Bey Diyor ki :

— Hasan Bey işittin mi?..

... Çöp arabalarının tekerleklerine..

... lastik geçirilmesi kararlaştırılmış..

Hasan Bey — Peki sabahları nasıl uyanacağız acaba?

Sivasta kış sporları

Sivas (Hususî) — Sivasta artık kış bütür şiddetine rağmen zevkle geçirilen bir mevsim haline gelmiştir. Çünkü memleket gençliği kayak sporuna lüzumlu ehemmiyeti vermiş bulunmaktadır. Her hafta yüzlerce genç Sivastan

karla örtülü yamaçlarında veya tepelerinde durup dinlenmeden kayak sporu yapmaktadır. Resmimiz küçük kayakçı kızlarından birkaçını göstermektedir.

Yerin altındaki İstanbul

(Başarafa 6 ncı sayfa)

serimizle, «ne yapalım?» sualine cevap vermedik. Askeri bahisler muharirimiz sayın General Erkiletin bir yazısında işaret ettiği ve hile İstanbulun altı Bizanstan ve muhtelif tarihlerden kalma mahzenlerle doludur. Biz bunlara pekâlâ tabii sığınaklar da diyebiliriz. İşte on gün süren bir araştırmadan sonra bu tabii sığınakları tesbit etmiş bulunuyoruz. Mademki yeni sığınaklar inşa edecek vaziyette değiliz. Bunları pekâlâ barınabilir bir hale koyabiliriz. İstanbulun parası yok, fakat talih çok zengin... Size anlatacağımız mahzenler, toprak altındaki geniş sahalar, hiç bir memlekette emsali ne tesadüf edilmeyecek kadar kullanılmış, sığınak olmağa müsaid ve bedavaya mal olacak şeylerdir. Bu suretle yeni sığınak inşa etmeden, mevcut sığınakları küçük bir emekle ihtiyacı kifayet edecek duruma sokmak isten bile olmayacaktır. Sanki İstanbulun eski sakinleri, bugünkü çocuklarının parasızlığını ve bir zaruretlerle bu tip yerlere ihtiyaçları olacağını hesaplayarak bunları yapmışlar. Hepsini birer birer gezerken yalnız müdafaa bakımından değil, hattâ turistik ve tarihî bakımlardan da bu yeraltı âlemlerinin işe yarayacaklarını düşündük.

Yazıya başlamadan evvel bir nokta üzerinde ve hem de ısrarla durmalıyım: İstanbulun altı da üstü gibi başlı başına bir tarihtir ve bu tarihi tesbite çalışın kimse de yoktur. Biz kovuklardan içeri bir «gazeteci» olarak girdik. Dolayışığımız karanlık dehlizlerden hiç bir zaman tarihin karanlık köşelerine uzanmağın düşünmedik; haddimizi bildik. Belki duyduklarımız, tesbit ettiklerimiz arasında rivayetler, tarihen aslı ve esastı olanı taraflar bulunacaktır. Bunun mes'ulü her halde biz sayılmamalıyız. Duyduğumuz tahkiki için de fazla zaman harcıyamazdık. Çünkü yeraltı İstanbulunun tarihini yazmak niyetinde değiliz. Maksadımızın ne olduğunu bir kere daha anlatmağa lüzum var mı?..

İstanbulun altında neler var?..

Yeraltı İstanbulu, İstanbulun üstünden daha enteresandır. Hakikaten İstanbulun altı, üstünden daha ziyade medeniyet aşırı taşımaktadır. Bugün İstanbulda tüneli bir tarafa bırakınız, bir metro yoktur. Halbuki şaşmaz mısınız, Edirnekapıdaki (Ayvazaga) caminden başlayarak, Ayasofyanın altına kadar gelen ve içinden Bizans zamanında 6 atlinin dörtlü gittiği bir yol vardır? Buna bir kurunuvusta metrosu demek için bir sebep var mı?

Gene İstanbulun altında (Yerebatan) isimli bir saray ve bir (Binbirdirek) bulunduğu biliyorsunuz. (Yerebatan) iptidai halile, üzerine hiçbir zevk, hiçbir arzu değmeden pasaklı çehresini seyyahlara arz ediyor. Halbuki (Binbirdirek) bütün şahmet ve azametle bir tarafa atılmıştır. Gene Binbirdireğin biraz küçüğü ve daha az sütn'u bir örneği, Belediye binasının yanında ve altında, kömürlük vazifesini görmektedir. Misalleri burada çoğaltmakta fayda yok.. hepsini birer birer anlatacağım. Yalnız şu saydığım dört yer, biri Edirnekapı ve civarının üçü de fazlasıyla, Sultanahmed, Ayasofya, Belediye, Çemberlitaş, Çarşıkapı semtlerinin sakinlerini ferah ferah istiyab eder. Bugün bunları birer sığınak haline getirmek hiç te fazla paraya ihtiyaç göstermez. Brakin ki, bunları düzelterek bugüne kadar görülür, gezilir bir mahal haline getirmek te ayrı bir hadıdır. O küllüstür hapishane binası için feryad ve figan koparanlar acaba şu yüzde yüz nesebi sahih tarihî eserlerin, hem de en orijinal, hiçbir yerde eşi, emsali bulunmayanların mahvolup gittiklerini görmüyorlar mı?.. Daha fazla sözden çekinerek esas mevzu giriyorum:

Binbirdirek ne haldedir?

Bizansın meşhur Binbirdireği Belediyenin karşısında yeni yapılan apartmanların arkasındaki sahaya düşer. İstanbulda doğdum, büyüdüm, meraklı bir adam da sayılmam, bir türlü şu bataklıklarından kendini hatırlatan Binbirdireği görmek kismet olmamıştı. Hoş, ki me sorsam, gezmemişti. Yerini bilen bile pek azdı. Hizmetine bakanlar, mekteb talebelerinin getirilerek gezdirildiğini de asla hatırlamıyorlardı. Arasra meraklı seyyahlardan gelen olurmuş. Şükür gelmeseler, bu halde orasını meraklılara arz etmek gülmeyecektir başka bir şey değildir. Maamafih İstanbulun üstünde-

ki eserleri dahi meraklılarına arz edemezken ve etmeği bilmezken, altındakilere şikâyet etmenin de manası yok.

Belediye, şimdi üzerine park yapılmaktadır. Altı da bina yapılmasına müsaaile edemez. Esasen temelleri o sütunların üzerine oturtmak ta imkânsız.

Küçük bir kulübe park yapılan sahanın bir kenarında durmaktadır. İşte tahtelbahir teleskopu gibi görünen şu kulübecik, Binbirdireğin yeryüzündeki mümessilidir. Küçük bir aralıkla bir odanın ibaret olan kulübeden dar bir merdiven, başlı başına tarih, başlı başına sanat, başlı başına turistik bir yem olan, bu Bizans âlemine iniyor. Herhalde bu kulübe de, içinde bir adamcağuzun barınmasından ötürü rahmeti rahmana kavuşmamış olacak. İnsanla alay eder gibi, merdiven başına, İstanbulu reklam eden o albi, yesilli kenar mahalle kahvesi resimlerine benzeyen, afiş'er asmaşlar. Kapı karanlık, ıslak, burun'am yendiği için kaypak bir merdiven. Elektriği yaktılar. 50 mamluk bir ampul önümüzü aydınlattı. Bir düme daha çevirdiler. İçeride, sütunların arasında birkaç elektrik lâmbası daha boy gösterdi. 18 ayak, bir buçuk metre genişliğinde merdiven indik. Merdiven sizi bir sahanlıkta bırakıyor ve dört metre genişliğinde olan bu sahanlığın iki tarafından korkulukları yuvarlanmış iki merdiven aşağı uzanıyor. Derinlemesine 14, enine 16 direk bu altı toprak, üstü her dört direkte bir kubbeli sabahı doldurmaktadır. Demek oluyor ki, Binbirdireğin görüldüğü kısmında 224 direk var. Her direğin arası dört adım. Direklerin kutru herhalde yetmiş santim olacak.

(Arkası var)

Nusret Safa Coskun

TIYATROLAR

Şehir tiyatrosu Tepebaşı'da dram kısmında Akşam saat 20.30 da

Pembe sokak numara 46

Halk opereti. Bu akşam 9 da (Yunus bey duymasın)

Zayı — Nüfus kâğıdı ve Kumkapı nahiyesinden aldığım münthebbsani hüviyet varakası, Eminönü ekmeçiler cemiyetinden aldığım 200 İhrak hisse senedini ve askerlik tezkeremi zayı ettim yenisini alacağım eskilerinin hükmü yoktur.

Divanyolu 86 numarada fırıncı Bekir Sıtkı Kutmen

Eir doktorun günlük notlarından

Mühim bir mesele

Genç, orta yaşta veyahud yaşlıca kadunların göğüslerinde görülen en ufak bir sertlik ile sıkı sıkıya alâkadar olmaları kendilerine tavsiye ederiz. Hall tablide memelerde bir sünger vardır ki bu süngerin tüzüm salkımı şeklindeki esas gıddesi kandan lazım gelen mevaddı iptidaiyeyi alarak kendi hücreleri için, de en mükemmel bir fabrikadan daha güzel bir surette süt imal eder ve küçük büyük kanallarla meme başından harice akar. Bu sütte seker vardır. Albomün, yağ emilâhı, madeniyeye ve nihayet mebzul miktarda vitaminler vardır. Çocuklar için cidden en mükemmel bir gıdadır. İşte memenin kısaca yapılışı, fizyolojik vazifesi, bundan ibarettir. Meme hall tablide tamamen yumuşak ve gudde kısmı da zayıfca dediğimiz gibi bir sünger mukavemeti hissini verir. Bunun halinde memenin dahilinde küçük bir fındık veyahud ceviz cesametinde ve oldukça sertçe görülen teşekküller daima vahim bir gidişe âlâmettir. Bunlar habis tabiatlı urlardır. Yani kanser cinsindedir.

İşte bu tarzda görülen en ufak bir gayri tabiiği vaktinde hissetmeği, dikkat etmeği bilen kadın derhal doktora müraعات eder. Ve bundan çok şey yani hayatını kazanır. Derhal civara intişar halini almadan icab eden ameliyat yapılır ve vücude öldürücü bir şekilde zehirlemeye namzed olan bu habis tabiatlı hastalık olduğu yerde tevkif edilir. Eğer geç kalmış olursa o zaman koltuk altına kadar bezler atar oradaki bezler sıser. Bu kanserin yayılmaya başladığını gösterir. Tabii böyle de olsa gene süratle ameliyat yapılır ve ameliyatı müteakib de suu tedavisine mutlak olarak devam edilir. Memelerdeki en ufak bir arızayı ihmal etmeyiniz.

Cevab isteyen okuyucuların posta pulu yollamalarını rica ederim. Aksi takdirde istekleri mukabelesiz kalabilir.

Rasadhane Müdürünün dünkü konferansı

Kandilli Rasadhaneleri Müdürü Profesör Fatin dün akşam üzeri Yüksek Mühendis mektebinde zelzele mevzu muhim bir konferans vermiştir.

Bu konferansta Yüksek Mühendis mektebi profesör ve talebeleri, Üniversite profesörlerinden bir kısmı hazır bulunmuşlardır.

Profesör Fatin büyük bir a'aka ile takib edilen bu konferansa başlarken bunun bir konferanstan ziyade bir ders şeklinde olacağına işaret etmiş, zelzele mevzuu üzerinde yürüyebilmek için evvelâ zelzele aletlerini yani sismografları bilmek icab ettiğini söyleyerek, bugün kullanılan iki sistem sismoğrafi etrafını bir şekilde anlatmıştır. Bay Fatin bundan sonra zelzelelerin tarifine ve evsafına geçmiştir.

Profesör Fatin ikinci konferansını önmümüzdeki Pazartesi, üçüncü konferansını da öbür Pazartesi günü verecek ve bu konferanslarında son Erzincan zelzelesini ilmi cepheden anlatacaktır.

Sabun fabrikasında işlenen cinayetın ru'akemesi karara kaldı

Kantarlılarda bir sabun fabrikasında, fabrika bekçisi Şevkiyi sabun kazanına atarak öldüren Mansurun muhakemesi, 1 inci Ağırcezada sona varmıştır.

Dünkü celsede suçlu vekili Cemil müdafaasını yaparak, Mansurun bu cinayete bir alâkası olmadığını, cinayeti tesbit eden bir delil bulunmadığını; suçlunun tahkikat sırasında ikrarına gelince, taziyik altında ve zorla böyle bir ifade verdiğini söylemiştir.

Dava karar kalmıştır.

Bir ev soğan hırsız tevkif edildi

Mehmed isminde bir sabıkalı birkaç gün evvel bir gece Fatihte Hasan Çavuş namında birinin, kapı kilidini kırmak suretile evine girmiştir. Hırsız evin içerisinde işe yarar ne varsa soyduktan sonra, bunları bir çuvala doldurarak firar etmiştir.

Fakat, sokakta devriyeler tarafından yakalanan suçlu, dün adliyeye teslim edilmiştir. Mehmed sorguya çeken 4 üncü sorgu hâkimi tevkifine karar vermiştir.

Bir genç kız balıktan zehirlendi

Vefada Cüceçeşme sokağında 1 numarada oturan Süleyman isminde birinin kızı 18 yaşlarında Saide balık yemekten sonra zehirlenmiş, bu yüzden tehlikeli bir vaziyete düşmüştür. Saide baygın bir halde Haseki hastanesine kaldırılmıştır.

Merdivenden düşen bir çocuk yaralandı

Üsküdar'da Beylerbeyi caddesinde 71 sayılı Cemil Mollaya ad köşkte çalışan 11 yaşlarında Yaşar, köşkün merdivenlerinden inerken müvazenesini kaybederek düşmüş ve vücudünün muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmıştır.

Yaşar, tedavi edilmek üzere Haydarpaşa Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Ankara borsası

Açılış - Kapanış 18 Mart 940 fiatları

ÇEKLER

	Açılış	Kapanış
Loz dra	1 Sterlin	5.21
New York	100 Dolar	130.— 130.19
Paris	100 Fran	2.75 2.71444
Milano	100 Lire	7.1125
Cenevre	100 İsviç. Fr.	29.105
Amsterdam	100 Florin	69.1611
Brüksel	100 Beiga	22.0075
Atina	100 Drahmi	0.965
Sofya	100 Leva	1.7025
Madrid	100 Peçeta	13.4625
Budapeşte	100 Pengö	25.1075
Bükreş	100 Ley	0.82
Belgrad	100 Dinar	3.2975
Yokohama	100 Yen	33.0875
Stokholm	100 İsveç Kr.	30.8275

Esham ve tahvilât

Erganli	20.—
Sivas-Erzurum 5	19.46
İş Bankası nama peşin	9.—

Mizah : Şeytanın 12 mektubu

(Başarafa 7 ncı sayfa)

facını, tahtını terketmiştir. Benimle boy ölçüşemezsin.

Şeytan, kadına onuncu mektubu yazdı:

«Benim kudretim her halde seninle boy ölçüşmeme kâfidir. Sen de düşün hele, ben istesem kırk yıllık dostları birbirine düşman ederim. Ben istesem biribirini boğazlayacak düşmanlar dost olurlar, kucaklaşırlar. Tek ben istiyeyim.»

Kadın, şeytanın onuncu mektubuna da cevap verdi:

«Benim hiç ehemmiyet vermeden yaptığın işlere büyük ehemmiyet verişin, bir kat daha gözümde düşmene sebep oluyor. Dostu dosta düşman etmek güç bir şey mi sanki, ben iki dosttan birine biraz fazla iltifat edecek o'sam, iki dost o anda âmansız düşman kesilirler. Birbirlerini babasını öldürmüş, birbiri için kapa susmuş iki düşman arasına gireyim. Onları elele vermek istiyeyim, kabul etmesinler, bu görülmüş bir şey değildir.»

Şeytan, kadına on birinci mektubu yazdı:

«Sana açıkça söyleyeyim, ben dünya'nın başına belâ olmak için gelmişimdir. Herkes benim şerrinden korkar, benden kaçar. Fakat istedikleri kadar kaşınlar, ben gene onlara sokulmak, başlarına belâ olmak yolunu bulurum.»

Kadın, şeytanın on birinci mektubuna da cevap verdi:

«Dünyanın başına belâ olarak geldiğini söylüyorsun ve bununla iftihar ediyorsun ha.. Senden kaçıyor'armış, sen peşlerinden koşup yakalyormuşsun. Neden kaçıyorlar? Fena tanımışsın da ondan. Neden koşuyorsun? Kaçıkları için. Bunlarla övmüne şaşarım. Bir de beni gözönüne getir, başa belâ olmaz mıyım.. pekâlâ olurum. Buna rağmen benden kimse kaçmaz, ben kimsenin peşinden koşmam. Başa belâ olacağına bilseler dahi benim peşimden koşarlar. Başlarında belâ iken, beni gene başta taşır'ar. Benim şerrim, şerhlerin beteri olduğu halde

Ticaret işleri:

Et fiatları yükseldi

Son günlerde fırtınalar yüzünden deniz nakliyatı intizamını kaybetmiş, buna Trakyada ve yurdun diğer yerlerindeki kış da inzimam ettiğinden, şehrimde kasabik hayvan müvaridatı azalmıştır.

Her ne kadar şehirde günlük ihtiyacı karşılayacak hayvan mevcut ise de nakliye ve besli masraflarının artması ve müşkülleşmesi et fiatlarının yükselmesine sebep olmuştur. Şehrin muhtelif semtlerinde perakendeci kasablar her nevi etin kilosuna beş kuruş bir zam yapmışlardır.

Maamafih baharın yaklaşmakta olması sebebiyle yakında şehrimize mühim miktarda hayvan gelebileceğinden, yakında et fiatlarının yeniden ucuzlayacağı ve eski fiatlardan 5 kuruş aşağıya dahi et satılabileceği anlaşılmaktadır.

Poliste:

Bir kumarhane basıldı

Kumarhane işletmekten müteaddid sabıkası bulunan Mikrob namile maruf Hasanla Zalina adında bir kadının, Takrîde Süslüsaksı sokağında 21 sayılı apartmanın alt katını bir kumarhane haline getirerek işlettikleri za-bitaca tesbit edilmiştir.

Birkaç gündenberi burayı sıkı bir takib ve tarassud altında bulunduran memurlar, evvelki gece apartmana anı bir baskın yapmışlar, muhtelif kumar âletleriyle oyun oynayan 13 kumarbazı çürmü meşhud halinde yakalamışlardır.

Bu esnada ortada 101 lira kumar parası bulunarak müsadere edilmiştir.

Kumarhaneyi işleten Mikrob Hasan ile Zalina, ve suç üstü yakalanan 13 kumarbaz dün Beyoğlu suhlet ceza hâkimliğine verilmişler, muhtelif para ve hapis cezalarına mahkûm edilmişlerdir.

101 lira kumar parası hazineye irad kaydedilmiştir.

şerrime lanet edilmez, bak bütün bunlar seninle aramdaki farkın lehime olan cihetleridir. Yaya kaldın şeytan.»

Şeytan, kadına on ikinci mektubu yazdı:

«Ben dünyadan daha evvel halkedildim. Dünya dünya olalı ismin anıldı. Beni bilmiyen yoktur. Heykellerim var, kitablarda isimlerim var, akıldan bahsederken beni misal gösterir: — Şeytan gibi akıllı, derler. Mükemmel bir buluş için: — Şeytanca buluş!

Derler. Ne olsan benimle başa çıkmazsın.»

Kadın, şeytanın on ikinci mektubuna da cevap verdi:

«Bu sana son mektubumdur ve artık haddini bil ve yerinde otur. Yirminci sırada senin gibilerin söz söylemek, ve hele benimle aşık atmak haddi olamaz. Neler saçmalıyorsun. Dünyadan daha evvel halkedilmiş olabilirsin, bu bir şey ifade etmez ki.. dünya dünya olalı ismin anı'mış olabilir. Bin defa benim ismini anıyorlar. Ve arada da bir defa senden bahsediliyor, seni bilmiyen yokmuş.. beni bilmiyen var mı sanki? Heykellerin varmış, kaç tane? Dünya müzelerine bak, evlere bak, şehirlerin meydanlarına bak. Genç delikanlıların garsoniyerlerine bak, hepsinde benim heykelimi göreceksin. Kitablarda ismin varmış. Benim isimim olmyan bir tek kitab mevcut mudur? Şeytan gibi akıllı derlermiş. Benim için de: — Şeytana küllâhı ters gyidirir, derler. Şeytanca buluş, derlermiş; benim için de: — Kadının fendi, herkesi yendi. Derler. O senin şeytan akıllarının yüzlercesini birden idare ederim. Şeytan akıllılar benim yanımda, aptal koyun kesilirler. Ve sen hele şeytan, bir kere seni bulsam, sana görünsem, seni de onlardan beter ha'e koyarım ve artık ismin bile unutulur. Onun için artık sus ve kendine fazla güvenme.»

İsmet Hulûsi

Askerlik işleri:

İhtiyat efrad yoklaması

Eminönü yabancı askerlik şubesinden:

1 — Her sene mutad olan ihtiyat yoklamasına 21 Mart 940 Perşembe günü başlanacaktır.

2 — Yoklama doğum doğum yapılacağından her mükellef yoklamasını bizzat kendisi yapacaktır.

Yoklama Cumartesi günü hariç olmak üzere hergün sabah saat 9 dan 12 ye kadar, dir.

3 — İzdihama meydan vermemek ve mükelleflerin işlerinden geri kalmamaları için müracaatlar ilân edilecek günlerde yapılmalıdır.

4 — Bir doğum yoklaması bitmedikçe diğer doğumun yoklamasına geçilmeyeceğinden herkesin doğum sırasını gözetmesi lâzımdır.

5 — 311 doğumların yoklama günleri 21 Mart Perşembe, 22 Mart Cuma, 25 Mart Pazartesi; 312 doğumların yoklaması 26 Mart Salı, 27 Mart Çarşamba, 28 Mart Perşembe, 29 Mart Cumadır. Diğer doğumların yoklama günleri ayrıca ilân edilecektir.

6 — Yoklamaya geleceklerin nüfus, hüviyet cüzdanları, askerlik ettiklerine dair resmî vesikaları ve oturdukları mahal zabtaından musaddak fotoğraflı ikamet senedlerini beraberce getirmeleri meşrutur.

★

Beyoğlu yabancı askerlik şubesinden:

Beyoğlu ve Beşiktaş kazaları muntakasında ikamet eden 311 (dahil) 331 (dahil) doğumlu yabancı ihtiyat eratının senelik yoklamalarına başlanmıştır.

2 — Yoklamalar haftanın Çarşamba ve Perşembe günleri sabaktan akşama kadar devam edecektir.

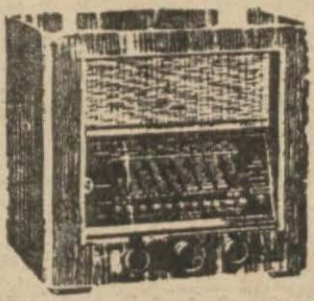
3 — 311, 312, 313, 314, 315 doğumlarının Mar: 940 nihayetine kadar ve 316 ve daha yukarı doğumlarının da Nisan 940 nihayetine kadar yoklamaları devam edecektir.

4 — Yoklamaya yapılacak erler, nüfus cüzdanları ve buldukları nahiye müdürliklerinden bir ikamet tezkeresi ve 2 adet vesika fotoğraflı ve evvelce subemizde kayıtlı bulunanlar, yalnız nüfus cüzdanlarıyla ve bizzat şubeye müracaat edeceklerdir.

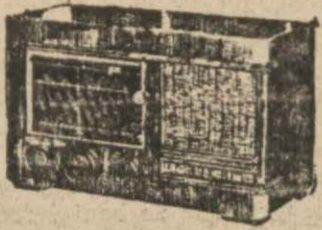
Toplantılar:

İstiklâl lisesi mezunlarının toplantısı İstiklâl Lisesinden Yetişenler Cemiyetinden: Mutad toplantıyı yapmak ve akşam yemeğini beraber etmek üzere mezun arkadaşlarını 20.3.940 Çarşamba günü saat 18 de mektebe gelmelerini, adresleri bilinmediğinden dolayı davetiyeleri gönderilmeyen arkadaşlarının bu ilânımızı davetiyeleri telâkki etmelerini rica ederiz.

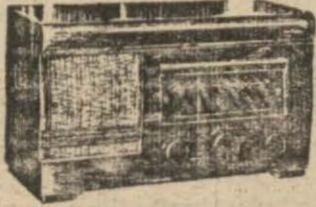
MEŞHUR AGA BALTIC RADYOLARI

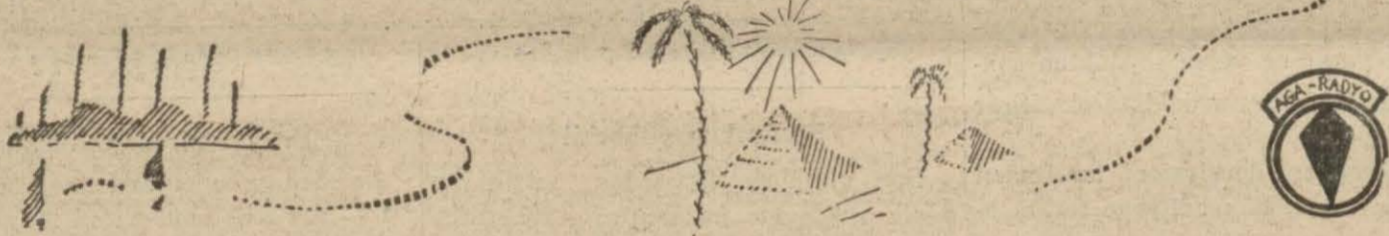
MODEL 51

MODEL 41

MODEL 31

PERAKENDE satış yeri: Beyoğlu İstiklal caddesi No. 48-1 ODEON Mağazası
TOPTAN SATIŞ YERİ: İstanbul Sultanhamam Hamdibey geçidi No. 48-56

GRİP - NEZLE - NEURALJİ
BAŞ - DIŞ - KIRIKLIK

SOĞUK ALGINLIKLARI
ve AĞRILARI

NEOKALMİNA

Teskin eder.

Kapalı zarfla münakasa ilanı Belediye Sular İdaresinden:

İdaremizce satın alınacak muhtelif cins ve eb'atta adı döküm parçaları kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

1 - Bu iş için tanzim edilen şartname idaremiz Levazım servisinden parasız alınabilir ve nümüneler aynı serviste görülebilir.

2 - Talipler şartnameye göre hazırlıyacakları kapalı zarflarını ihale günü olan 1/Nisan/1940 Pazartesi günü saat 16 ya kadar Taksim İdare Merkezinde Müdürlüğe vermeli. Bu saatten sonra getirilecek zarflar kabul edilmez. «2089»

Öksürenlere: Katran Hakkı Ekrem Hakkı Katran Pastilleri de vardır.

Ankara Asliye 4 üncü Hukuk Mahkemesinden:

Müddeaalayhler; İstanbulda Beyoğlunda Suterazisi sokağında Suterazisi apartmanı nında 4 No. da otururlarken hâlen nerede oldukları bilinmeyen Niyazi Resne ve kefil Meliha Resneye;

Ankarada maden tetkik ve arama enstitüsü vekili tarafından aleyhinizde açılan okutma masraflarından alacak davasının yapılan duruşması sonunda; Niyazinin Alman, yada kaldığı müddet zarfında kendisine 3334 lira 42 kuruş masraf yapıldığı sabit görül, düşüncesiz meballiği mezkûrun ve bu paranın tediyeye tarihlerine nazaran 31/Mart/1939 tarihine kadar yüzde beş hesabla tahakkuk eden 306 lira 35 kuruş faiz ve işbu tarihten sonra keza yüzde beş hesabla tahakkuk edecek faizle davacı avukatı için takdir olunan yüz lira avukatlık ücreti ve 11756 kuruş mahkeme masraflarının her ikisinden müteselsilen tahsilne temiz yolu açık olmak üzere 8/3/1940 tarihinde karar verilmiş olduğu tebliğ makamına kalmak üzere ilân olunur.

«1246»

«2103»

1 LİRA İdrar tam tahlil

Beyoğlunda Ağacamil karşılarında yeni açılan Kimya Laboratuvarında halka kolaylık olmak üzere yalnız (PAZARTESİ) günleri BİR LİRA ücretle idrar tam tahlil yapılmaktadır.

DOYÇE ORIENT BANK

Dresdner Bank Şubesi
Merkezi: Berlin

Türkiye şubeleri:

Gajata - İstanbul - İzmir
Deposu: İst. Tütün Gümrüğü

★ Her türlü banka işi ★

Son Posta Matbaası

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç
SAHİPLERİ: S. Ragıp EMEÇ
A. Ekrem UŞAKLIĞIL

ANİ TESİR

NEVROZİN

BAŞ, DIŞ, NEZLE, GRİP,
ROMATİZMA, Soğuk algınlığı

ve bütün ağrıları derhal keser. Lüzumunda
günce 3 kase alınabilir.

POKER

Traş bıçaklarında
Hiç zam yapılmamıştır.
Piyasamızda daima mevcuttur.

Kapalı zarfla münakasa ilanı Belediye Sular İdaresinden:

İdaremizce satın alınacak muhtelif cins ve eb'atta bronz musluk ve teferrüatı kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

1 - Bu iş için tanzim edilen şartname idaremiz levazım servisinden parasız olarak alınabilir. Ve nümüneler aynı serviste görülebilir.

2 - Talipler şartnameye göre hazırlıyacakları kapalı zarflarını ihale günü olan 1/Nisan/1940 Pazartesi günü saat 15) e kadar Taksim İdare Merkezinde Müdürlüğe vermeli. Bu saatten sonra getirilecek zarflar kabul edilmez. (2088)

Güzel Olmak için

Her şeyden evvel sıhhatli ve parlak bir tene, lekesiz ve düzgün bir cilde malik olmak lazımdır.

KREM PERTEV

sizin de cildinizi güzelleştirir, guddelerini besliyerek canlandırır.

40 senelik bir tecrübe mahsulü olan KREM PERTEV tertib ve yapıyı tarzındaki incelik dolayısıyla, tenin fazla yağlanması mânia olur. Yağsız olarak hususi tüp ve vazolarda satılır.

İlan Tarifemiz

	Tek sütun santim	
Birinci sahife	400	kurş
İkinci sahife	250	»
Üçüncü sahife	200	»
Dördüncü sahife	100	»
İç sahifeler	60	»
Son sahife	40	»

Muayyen bir müddet zarfında fazlaca miktarda ilân yaptırılacaklar ayrıca tanzimatlı tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilânlar için ayrı bir tarife derpiş edilmiştir.

Son Posta'nın ticari ilânlarına aid işler için şu adrese müracaat edilmelidir.

İlanlık Kollektif Şirketi
Kahramanzade Han
Ankara caddesi

SELÂNİK BANKASI

Tesis tarihi: 1888

İdare Merkezi: İSTANBUL (GALATA)

Türkiyedeki Şubeleri:

İSTANBUL (Galata ve Yenikapı)
MERSİN, ADANA Bürosu

Yunanistandaki Şubeleri:

SELÂNİK - ATINA

Her nevi banka muameleleri
Kiralık kasalar servisi